

KSIEGA ABSTRAKTÓW

**XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa
„Gospodarka światowa – wyzwania XXI wieku”**

**Baranów Sandomierski
7-8 grudnia 2023r.**

Opracowanie edytorskie

Dr Joanna Bukowska, prof. URad., Dr Łukasz Zięba, prof. URad.

Projekt strony tytułowej

Robert Bondarowicz

Copyright © *Magdalena Adamczyk-Kowalczyk, Jacek Białek, Anna Borcuch, Małgorzata Czermińska, Robert Dygas, Ewa Falkiewicz, Ewa Ferensztajn-Galardos, Robin Gowers, Maria Grzelak, Ewa Hellich, Małgorzata Janicka, Heorhina Kampo, Anna Karmańska, Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska, Hanna Kostoviyat, Aneta M. Kosztowniak, Renata Krajewska, Elżbieta Kubińska, Pantelis Kyrmizoglou, Yaroslav Landovskiyy, Victoriia Levkulych, Michał Macierzyński, Wiesław Macierzyński, Anna Macko, Monika Anna Maj, Waldemar Milewicz, Izabela Młynarzewska-Borowiec, Olena Motuzka, Hussam Musa, Zdenka Musová, Konrad Niziołek, Valeriya Ohorodnyk, Natalia Pawelec, Michał Pietrzak, Klaudia Przybysz, Mariusz Jan Radło, Krzysztof Rajtarski, Konrad Rojek, Magdalena Rosińska-Bukowska, Elżbieta Roszko-Wójtowicz, Aleksandra Rutkowska, Artur Sajnog, Marzena Sobol, Agnieszka Stanimir, Viktoriia Stoika, Turan Subasat, Magdalena Szyszko, Vira Vartsaba, Oksana Yoltukhovska, Beata Zagożdżon*

Copyright © by Uniwersytet Radomski

im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu (Wydawnictwo 2023)

26-600 Radom, ul. J. Malczewskiego 29

www.uniwersytetradom.pl

e-mail: wydawnictwo@uthrad.pl

ISBN 978-83-7351-983-1

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości bądź fragmentów niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodami: kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie na nośnikach: filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich do niniejszej publikacji.

Autorzy dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności za ich wykorzystanie ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw autorskich lub patentowych. Autorzy nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wyd. I

**XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa
„Gospodarka światowa – wyzwania XXI wieku”**

organizowana przez

Katedrę Biznesu i Finansów Międzynarodowych

oraz

Katedrę Finansów, Ubezpieczeń i Rachunkowości

Wydziału Ekonomii i Finansów

Uniwersytetu Radomskiego im. Kazimierza Pułaskiego

patronat honorowy nad konferencją objął

JM Rektor

Uniwersytetu Radomskiego im. Kazimierza Pułaskiego

Prof. dr hab. Sławomir I. Bukowski

Finansowanie konferencji

**Ministerstwo
Edukacji i Nauki**

**Dofinansowanie ze środków
DOSKONAŁA NAUKA**

Rok 2023 niewątpliwie zapisze się na kartach światowej historii gospodarczej. Można zaryzykować stwierdzenie, że był to rok pod znakiem sztucznej inteligencji, która rozpałała umysły ludzi na całym świecie. Raz po raz słyszymy o kolejnych projektach wykorzystujących AI, a zastosowanie w AI w kolejnych dziedzinach życia i gospodarki wydaje się nie znać granic.

Zrównoważony rozwój to kolejny element życia społeczno-gospodarczego, na który należy zwrócić uwagę. Coraz większa troska o środowisko powoduje, że państwa na szczeblu centralnym i lokalnym, organizacje międzynarodowe, ugrupowania integracyjne wprowadzają i zachęcają do wprowadzania standardów etycznego, wrażliwego na sprawy klimatyczne postępowania biznesowego.

Jednakże nie można zapominać o dotychczasowych problemach i bolączkach z jakimi przyszło nam się zmagać w ostatnich latach. Trwający nadal konflikt zbrojny na Ukrainie, a także nowy konflikt na bliskim wschodzie postawiły przed gospodarką światową wiele nowych wyzwań nie tylko gospodarczych, ale też politycznych i społecznych. Kryzys energetyczny i żywnościowy, zachwianie równowagi na rynkach finansowych, ciągle wysoka inflacja w wielu gospodarkach czy napływ uchodźców, to tylko niektóre z nich. Czy gospodarki poszczególnych krajów są gotowe, by sprostać tym wyzwaniom? Czy instytucje i organizacje międzynarodowe podejmują działania niwelujące negatywne skutki obecnej sytuacji? Czy Europa jest w stanie mówić jednym głosem? Czy interes jednostki jest ważniejszy niż interes ogółu? Czy uda się zrealizować cele zrównoważonego rozwoju? Co ze sztuczną inteligencją – pomocna dłoń czy zagrożenie?

Na te, jak również wiele innych pytań, będziemy próbowali szukać odpowiedzi podczas XI Międzynarodowej Konferencji Naukowej *„Gospodarka światowa – wyzwania XXI wieku”*. Tematyka tegorocznej konferencji będzie skupiała się wokół następujących obszarów tematycznych:

- „Gospodarka światowa – wzrost gospodarczy – polityka ekonomiczna”,
- „Sektor finansowy w gospodarce światowej”,
- „Przedsiębiorstwa w warunkach globalizacji i gospodarki cyfrowej”.

Bardzo cieszy nas wciąż duże zainteresowanie naszą cyklicznie organizowaną konferencją. Również do udziału w tej edycji zgłosiło się wielu wybitnych profesorów i osób świata nauki z krajowych i zagranicznych uniwersytetów, jak również praktyków gospodarczych, którzy wyrazili chęć uczestnictwa w naszej konferencji.

Prof. dr hab. Sławomir I. Bukowski
Dr hab. Marzanna Lament, prof. URad.

The year 2023 will undoubtedly go down in the pages of global economic history. It is safe to say that it was a year artificial intelligence which have ignited the minds of people around the world. Time and time again we hear of more projects using AI. The application of AI in more areas of life and the economy seems to know no bounds.

Sustainable development is another element of social and economic life that needs our attention. Increasing concerns for the environment are causing states at central and local levels, international organisations, integration groups to introduce and encourage standards of ethical, climate-sensitive business conduct.

However, the problems and pains we have faced so far in recent years must not be forgotten. The still ongoing armed conflict in Ukraine, as well as the new conflict in the Middle East, have presented the global economy with many new challenges, not only economic, but also political and social. The energy and food crisis, imbalances in the financial markets, constantly high inflation in many economies or the influx of refugees are just some of them. Are national economies ready to meet these challenges? Are international institutions and organisations taking action to mitigate the negative effects of the current situation? Is Europe able to speak with one voice? Is the interest of the individual more important than the general interest? Can the Sustainable Development Goals be met? What about artificial intelligence – is it helping hand or threat?

We will attempt to find answers to these, and many other questions, during the 11th International Scientific Conference 'World Economy - Challenges of the 21st Century'. The themes of this year's conference will revolve around the following thematic areas:

- "World economy - economic growth - economic policy",
- "Financial sector in the world economy",
- "Enterprises in the conditions of globalisation and digital economy".

We are very pleased to see the continued strong interest in our conference. A vast number of prominent professors and academics from national and foreign universities, as well as economic practitioners, have signed up to participate in this edition of our conference.

Prof. Sławomir I. Bukowski
Prof. Marzanna Lament

Spis treści

Jacek Bialek, Natalia Pawelec	16
<i>Porównanie tranzytywnych indykatorów Benneta i Montgomery'ego</i>	16
<i>Comparison of the Bennet and Montgomery transitive indicators</i>	17
Anna Borcuch	18
<i>Współczesny rynek ubezpieczeniowy krajów grupy Wyszehradzkiej w latach 2016-2022</i>	18
<i>The contemporary insurance market of the Visegrad Group countries in 2016-2022</i>	19
Małgorzata Czermińska	20
<i>Cła i unijna taryfa celna jako instrument ochrony rynku wewnętrznego w Unii Europejskiej</i>	20
<i>Customs duties and customs tariffs as an instrument to protect the European Union's internal market</i>	21
Robert Dygas	22
<i>Wpływ diaspory indyjskiej na rozwój gospodarczy Polski w ostatniej dekadzie w kontekście wojny na Ukrainie i w Izraelu</i>	22
<i>Indian Diaspora's influence on the economic development of Poland in the last decade in the context of the war in Ukraine and Israel</i>	23
Ewa Falkiewicz	24
<i>Geometria finansów</i>	24
<i>Geometry of Finance</i>	25
Ewa Ferensztajn-Galardos	26
<i>Istota i znaczenie raportowania ESG we współczesnej gospodarce</i>	26
<i>The essence and importance of ESG reporting in the modern economy</i>	27
Robin Gowers	28
<i>Zrównoważony Wzrost Gospodarczy w XXI Wieku: Polityki i Strategie</i>	28
<i>Sustainable Economic Growth in the 21st Century: Policies and Strategies</i>	29
Maria Grzelak, Elżbieta Roszko-Wójtowicz	30
<i>Wzrost handlu elektronicznego w UE poparty rozwojem innowacji: Empiryczne badanie preferencji dotyczących zakupów online</i>	30
<i>Innovation-Driven E-Commerce Growth in the EU: An Empirical Study of Online Shopping Preferences</i>	31

Ewa Hellich	32
<i>Koszty usług publicznych a polityka publiczna</i>	32
<i>Public service costs and public policy</i>	33
Małgorzata Janicka, Magdalena Rosińska-Bukowska, Artur Sajnog	34
<i>Zrównoważony rozwój przedsiębiorstw a raportowanie ESG.</i>	
<i>Przypadek spółek publicznych w Polsce</i>	34
<i>Sustainable development of enterprises and ESG reporting.</i>	
<i>The case of public companies in Poland</i>	35
Heorhina Kampo	36
<i>Trendy światowego kapitału podwyższonego ryzyka</i>	36
<i>World venture capital trends</i>	37
Anna Karmańska	38
<i>Ład korporacyjny w konwencji wytycznych ONZ</i>	38
<i>Corporate governance in the UN guidelines convention</i>	39
Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska	40
<i>Polityka klimatyczna UE a konkurencyjność polskich wyrobów</i>	40
<i>EU climate policy and competitiveness of Polish products</i>	41
Hanna Kostovyt	42
<i>Rola innowacyjnych instrumentów finansowych w zapewnieniu zrównoważonego rozwoju</i>	42
<i>The role of innovative financial instruments in ensuring sustainable development</i>	43
Aneta M. Kosztowniak	44
<i>Wpływ regulacji ESG na politykę makroostrożnościową oraz działalność banków w UE</i>	44
<i>The impact of ESG regulation on macroprudential policy and bank activities in the EU</i>	45
Renata Krajewska, Ewa Ferensztajn-Galardos	46
<i>Nowoczesne rozwiązania logistyczne dla e-commerce</i>	46
<i>Modern logistics solutions for e-commerce</i>	47

Elżbieta Kubińska, Magdalena Adamczyk-Kowalczyk, Anna Macko	48
<i>Ludzie w świecie cyfrowych finansów: wiedza finansowa a postawa wobec robo-doradztwa</i>	48
<i>Humans in the world of digital finance: financial literacy and attitudes towards robo-advisory</i>	50
Pantelis Kyrmizoglou	52
<i>Wpływ wielkości banku na wyniki finansowe i rentowność greckich banków</i>	52
<i>The Impact of the Bank Size on the Financial Performance and Viability of the Greek Banks</i>	53
Yaroslav Landovskiyy	54
<i>Przymusowa migracja Ukraińców</i>	54
<i>Forced migration of Ukrainians</i>	55
Victoriia Levkulych	56
<i>Księgowe i analityczne wsparcie procesu zarządzania innowacyjną działalnością przedsiębiorstw branży hotelarsko-restauracyjnej</i>	56
<i>Accounting and analytical support of the process of management of innovative activities of hotel and restaurant enterprises</i>	57
Wiesław Macierzyński, Michał Macierzyński	58
<i>Rozwój nowych usług płatniczych i rola sektora fintech w okresie pandemii COVID-19</i>	58
<i>Development of new payment services and the role of the fintech sector during the COVID-19 pandemic</i>	59
Monika Anna Maj	60
<i>Wykorzystanie sieci neuronowych w ekonomii</i>	60
<i>The use of neural networks in economics</i>	61
Waldemar Milewicz	62
<i>Struktura własnościowa i jej konsekwencje dla sektora bankowego w Polsce</i>	62
<i>Ownership structure and its consequences for the banking sector in Poland</i>	63

Izabela Młynarzewska-Borowiec	64
<i>Rola technologii informacyjno- komunikacyjnych w procesie wzrostu gospodarczego</i>	64
<i>The role of information and communication technologies in economic growth process</i>	65
Hussam Musa, Zdenka Musová	66
<i>Zasady ładu korporacyjnego i zrównoważony biznes w firmach</i>	66
<i>Corporate Governance principles and sustainable business in companies</i>	67
Konrad Niziołek	68
<i>Czynniki społeczne i demograficzne w kształtowaniu postrzegania pracy jako źródła zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa: badanie dorosłych Europejczyków</i>	68
<i>Social and Demographic Factors in Shaping the Perception of Work as a Source of Health and Safety Risks: a Study on Adult Europeans</i>	69
Valeriya Ohorodnyk	70
<i>ZBI - Potężne Narzędzie Rozwoju Kraju</i>	70
<i>FDI - a Powerful Tool for Country Development</i>	71
Michał Pietrzak	72
<i>Ocena rozwoju gospodarczego na poziomie regionalnym za pomocą modelu ilorazu potencjału</i>	72
<i>Assessing economic development at the regional level using the potential quotient model</i>	73
Mariusz Jan Radło	74
<i>Od niskiego do wysokiego dochodu i z powrotem. Odkrywanie i pokonywanie pułapek na trajektorii rozwoju gospodarczego</i>	74
<i>From Low to High Income and Back Again: Discovering and Overcoming Traps on the Economic Development Trajectory</i>	75
Krzysztof Rajtarski	76
<i>Podaż pieniądza a nierówności dochodowe na przykładzie Stanów Zjednoczonych w latach 1959-2019</i>	76
<i>Money supply and income inequality on the example of the United States in the years 1959-2019</i>	77

Konrad Rojek	78
<i>Wpływ wolności gospodarczej na rozwój polskiego rynku ubezpieczeń non-life w latach 2004-2022</i>	78
<i>The impact of economic freedom on the development of the Polish non-life insurance market in 2004-2022</i>	79
Marzena Sobol	80
<i>Polityka pieniężna NBP wobec kryzysu Covid-19 i kryzysu energetycznego 2022</i>	80
<i>The Monetary Policy of the National Bank of Poland in the face of the Covid-19 Crisis and the Energy Crisis 2022</i>	81
Agnieszka Stanimir, Klaudia Przybysz	82
<i>Szanse dla srebrnej gospodarki. Różnice między krajami UE w postawach konsumenckich seniorów</i>	82
<i>Opportunities for the silver economy. Differences between EU countries in the consumer attitudes of seniors</i>	83
Viktoriia Stoika	84
<i>Wpływ wojny na rozwój sektora bankowego w Ukrainie</i>	84
<i>The impact of the war on banking in Ukraine</i>	85
Turan Subasat	86
<i>Globalne perspektywy rentowności sektora finansowego: Analiza największych instytucji w wybranych krajach</i>	86
<i>Global Perspectives on Financial Sector Profitability: An Analysis of the Largest Institutions Across Countries</i>	87
Magdalena Szyszko, Aleksandra Rutkowska, Olena Motuzka	88
<i>Komunikacja banku centralnego w czasie wojny. Przypadek Narodowego Banku Ukrainy</i>	88
<i>Central bank communication during the war. The case of the National Bank of Ukraine</i>	89
Vira Vartsaba	90
<i>Cyfrowa transformacja sektora finansowego Ukrainy</i>	90
<i>Digital transformation of the financial sector in Ukraine</i>	91
Oksana Yoltukhovska	92
<i>Specyfika opodatkowania przedsiębiorstw na Ukrainie</i>	92
<i>Peculiarities of taxation of enterprises in Ukraine</i>	93

<i>Beata Zagożdżon</i>	94
<i>Zrównoważona mobilność miejska</i>	94
<i>Sustainable urban mobility</i>	95

Autorzy: *Dr hab. Jacek Białek, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki*

Mgr Natalia Pawelec, Uniwersytet Łódzki

Porównanie tranzytywnych indyktorów Benneta i Montgomery'ego

Chociaż współczesna teoria indeksów cen i ilości opiera się na analizie ilorazów porównywanych cen i ilości, w wielu dziedzinach gospodarki możemy być bardziej zainteresowani różnicą cen czy różnicą ilości, np. podczas dekompozycji zmian przychodów, dekompozycji zmian zysków i strat lub w analizie zmian kosztów konsumenta. Zaletą korzystania z różnic tych wartości jest to, że nie ma wówczas problemu związanego z występowaniem zerowych cen i ilości, co pojawia się, gdy pracujemy z proporcjami (ilorazami). W praktyce najczęściej zależy nam na dekompozycji różnicy wartości sprzedaży produktów na efekt cenowy i ilościowy. Dobrze znanymi indyktorami cen i ilości są indykatory Benneta i Montgomery'ego. Niniejszy artykuł omawia i porównuje cenowe i ilościowe indykatory Benneta i Montgomery'ego oraz ich wielostronne (multilateralne) wersje wykorzystywane do analizy danych skanowanych. W szczególności, zamiast rozważać "klasyczne" porównania między firmami, krajami lub regionami, tranzytywne wersje indyktorów Benneta i Montgomery'ego zostały w pracy zaadoptowane do pracy na zestawach danych skanowanych obserwowanych na zadanym oknie czasowym. W pracy analizowany jest m.in. wpływ poziomu agregacji danych i ich filtrowania na różnice pomiędzy wartościami omawianych tranzytywnych indyktorów cen i ilości.

Authors: *Prof. Jacek Bialek, University of Lodz*
MSc Natalia Pawelec, University of Lodz

Comparison of the Bennet and Montgomery transitive indicators

Although the modern price and quantity index theory is based on an analysis of ratios of prices and quantities, we often may be more interested in working with differences in these values in many economic areas, e.g.: revenue change decompositions, profit and cost change decompositions, or an analysis of changes in consumer surplus. The benefit of using these differences is that there is no problem associated with the occurrence of zero prices and quantities, a problem that arises when we work with ratios. In practice, we most often care about decomposing value difference into indicators of contributions from price and quantity differences. The well-known price and quantity indicators are the Bennet or Montgomery indicators. This paper revises and compares the price and quantity Bennet and Montgomery indicators and their multilateral versions used for the analysis of scanner data. Specifically, instead of considering “classical” comparisons across firms, countries or regions, the transitive versions of the Bennet and Montgomery indicators are adapted to work on scanner data sets observed over a fixed time window. In particular, we analyse the impact of data aggregation level and data filtering on differences between values of the above-mentioned transitive indicators.

Autor: *Mgr Anna Borcuch, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego*

Współczesny rynek ubezpieczeniowy krajów grupy Wyszehradzkiej w latach 2016-2022

Sektor ubezpieczeniowy realizuje regułę realności ochrony ubezpieczeniowej. Zatem, branża ubezpieczeniowa stanowi pewien bufor zabezpieczający dla stabilności danej gospodarki. Działalność tego sektora jest uzależniona od przemian zachodzących w danym czasie. Zmiany te dotyczą zarówno sfery finansowej, jak i realnej. Ubezpieczenia są nieodłącznym elementem każdego sektora finansowego oraz społeczno-ekonomicznego. Obecnie zakłady ubezpieczeń, poprzez swoją działalność odgrywają kluczowe znaczenie dla wszystkich przedsiębiorstw działają w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu. Celem artykułu jest przedstawienie cech charakterystycznych sektora ubezpieczeń krajów Grupy Wyszehradzkiej w czasach współczesnych. Badania wskazują, że rozwój rynków ubezpieczeniowych jest zdeterminowany przez czynniki o charakterze makroekonomicznym oraz specyficznych cech danego rynku ubezpieczeniowego. Przeprowadzona analiza czynników determinujących rozwój rynków ubezpieczeniowych krajów Grupy Wyszehradzkiej w latach 2016-2022 wykazała, że w największym stopniu do ich rozwoju przyczyniał się ogólny poziom rozwoju gospodarczego danego kraju.

Author: *MSc Anna Borcuch, Casimir Pulaski Radom University*

The contemporary insurance market of the Visegrad Group countries in 2016-2022

The insurance sector implements basic principles of insurance. Thus, the insurance industry is a buffer for the stability of a given economy. The activity of this sector depends on the changes taking place at a given time. These changes concern both the financial and real sectors. Insurance is an integral part of every financial and socio-economic sector. Insurance companies are entities that conduct a specific type of activity. Currently, insurance companies, through their activities, have an impact on all enterprises in another changing enterprise. The article's purpose is to present the characteristics of the insurance sector of the Visegrad Group in modern times. The research shows that the development of insurance markets is determined by factors of a macroeconomic nature and the specific characteristics of a given insurance market. The analysis of the determinants of the development of the insurance markets of the Visegrad Group countries between 2016 and 2022 has shown that the general level of economic development of a given country contributes most to their development.

Autor: *Dr hab. Małgorzata Czermińska, prof. KA, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.*

Cła i unijna taryfa celna jako instrument ochrony rynku wewnętrznego w Unii Europejskiej

W ramach wspólnej polityki handlowej stosuje się szereg instrumentów, które można dzielić według różnych kryteriów. Jeśli chodzi o instrumenty ochrony rynku wewnętrznego (stosowane w imporcie) to można je podzielić na instrumenty stałej protekcji i instrumenty protekcji uwarunkowanej (czasowej). Do pierwszej grupy zalicza się cła i taryfę celną, a do drugiej grupy środki ochrony przed nieuczciwym importem (dumpingiem i subsydiami), i nadmiernym importem. Wspólna polityka handlowa w odniesieniu do importu, należy do wyłącznej kompetencji Unii Europejskiej, w związku z czym zasady, instrumenty i procedury są jednolite we wszystkich państwach członkowskich. Podstawowy instrument ochrony rynku wewnętrznego Unii Europejskiej to cła i wspólna zewnętrzna taryfa celna (Common Customs Tariff - CCT), którą wprowadzono po raz pierwszy 1 lipca 1968 roku. W następnych latach stawki celne były wielokrotnie zmieniane, (co roku wydawana jest nowa wersja taryfy celnej) zarówno autonomicznie, jak i w toku kolejnych negocjacji na forum GATT. Protekcja taryfowa ma dwa wymiary: pierwszy określa wysokość stawek celnych (średnia stawka celna, średnia ważona importem) a drugi tzw. międzynarodowe kominy celne (international tariff peaks), definiowane jako stawki celne wyższe niż 15% oraz krajowe kominy celne (national tariff peaks), czyli stawki celne przewyższające trzykrotnie średnią stawkę celną w UE. Ponadto o poziomie protekcji celnej świadczy także udział stawek celnych nie ad valorem.

Celem artykułu jest identyfikacja głównych trendów w stosowaniu unijnej taryfy celnej w kontekście ochrony rynku wewnętrznego. Celem szczegółowym jest weryfikacja hipotezy badawczej, mówiącej że maleje znaczenie cel jako instrumentu ochrony rynku wewnętrznego UE. W badaniach wykorzystano różne źródła, takie jak literatura krajowa i zagraniczna, akty prawne prawa wtórnego UE w postaci rozporządzeń, dane statystyczne Eurostatu, Światowej Organizacji Handlu i Banku Światowego.

Author: *Prof. Małgorzata Czermińska, Andrzej Frycz Modrzewski
Krakow University.*

***Customs duties and customs tariffs as an instrument to protect
the European Union's internal market***

The common trade policy of the European Union provides a number of measures that can be classified according to various criteria. As far as safeguard measures for the internal market (employed in the case of import) are concerned, these can be categorised into permanent protection instruments (customs duties) and contingency (temporary) protection instruments.

The principal and traditional instruments for protecting the internal market of the European Union are customs duties and the Common Customs Tariff (CCT). The Common Customs Tariff was introduced for the first time on the 1st of July 1968 by virtue of the Regulation of the Council of Ministers and this date is considered to be the beginning of the customs union of the European Economic Community (EEC). In consecutive years, customs rates were changed many times (a new version of the customs tariff is imposed every year), both autonomously and as a result of further General Agreement of Tariff and Trade (GATT) negotiations. Tariff protection has two dimensions: the first one determines the amount of customs duties (average customs duty rate, import-weighted average) and the second one determines the so-called international tariff peaks, defined as customs duties higher than 15%, and national tariff peaks, i.e. customs tariffs three times higher than the average tariff in the EU. Moreover, the level of customs protection is also reflected in the share of non-ad valorem customs duties.

The purpose of this paper is to identify major trends in the EU's application of customs tariff. The specific aim is to verify the research hypothesis that the importance of customs duties as an instrument used to protect the EU's internal market is decreasing. An analytical and descriptive method has been employed for this study. For the purpose of the analysis, various sources were used, such as domestic and foreign literature, legal acts of the EU secondary legislation in the form of regulations, statistical data of the Eurostat, the World Trade Organization and the World Bank.

Autor: Dr Robert Dygas, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Wpływ diaspory indyjskiej na rozwój gospodarczy Polski w ostatniej dekadzie w kontekście wojny na Ukrainie i w Izraelu

W artykule omówiono stosunki dwustronne polsko-indyjskie oraz wpływ diaspory indyjskiej na rozwój gospodarczy Polski w ciągu ostatniej dekady. Polsko-Indyjskie stosunki handlowe trwają już 71 lat, a w 2022 roku w Polsce pracowało około 41 000 osób z Indii. Od 2009 roku w Polsce rośnie liczba małych i średnich przedsiębiorstw z kapitałem indyjskim. Głównym pytaniem, które jest przedmiotem oceny w tym artykule, jest: Istnieje między nimi silna korelacja dotycząca pozytywnego wpływu na dalszy rozwój. Obecna globalna sytuacja na rynku światowym jest niestabilna ze względu na globalne konsekwencje gospodarcze Covid-19 i wojnę na Ukrainie i Izraelu. Polska i Indie wymagają dużej współpracy i zrozumienia swojego stanowiska dotyczącego przyszłego handlu i kierunku globalnego rozwoju gospodarczego.

Author: Robert Dygas Ph.D., SGH Warsaw School of Economics

Indian Diaspora's influence on the economic development of Poland in the last decade in the context of the war in Ukraine and Israel

The article discussed Polish-Indian bilateral relations and the Indian diaspora's influence on the economic development of Poland over the last decade. The Polish-Indian trade relations have been 71 years now and there were around 41000 people from India working in Poland in 2022. The number of SME companies with Indian capital in Poland is growing since 2009. The main question which is assessed in this article is the evaluation of the influence of the Indian diaspora on Indo-Polish relations and also how the progress of these relations impacts the development of the Indian diaspora in Poland. There is a strong correlation between these two regarding a positive impact on further development. The current global situation on the world market is unstable due to the global economic consequences of COVID-19 and the war in Ukraine and Israel. Poland and India require a lot of cooperation and understanding of their position regarding future trade and the direction of global economic development. Indian diaspora in Poland can facilitate this process.

Autor: *Dr Ewa Falkiewicz, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego*

Geometria finansów

Autorka pokazuje w pracy możliwość geometrycznego ujęcia wybranych zagadnień finansowych. Prezentuje, jak mogą być użyte narzędzia geometrii różniczkowej związane z teorią wiązki włóknistej do opisu pojęć z teorii rynku finansowego. Takie geometryczne podejście otwiera perspektywę rozwoju teorii dającej nowe spojrzenie na zjawiska finansowe.

Author: *Ewa Falkiewicz Ph.D., Casimir Pulaski Radom University*

Geometry of Finance

In the paper, the author shows the possibility of a geometric view of selected financial issues. It is presented how the tools of differential geometry related to fibre bundle theory can be used to describe concepts from the theory of financial market. Such geometric approach opens up the possibility of developing a theory that gives new insights into financial matters.

Autor: *Dr Ewa Ferensztajn-Galardos, Uniwersytet Radomski
im. Kazimierza Pułaskiego*

Istota i znaczenie raportowania ESG we współczesnej gospodarce

Celem artykułu jest wskazanie istoty i znaczenia raportowania ESG we współczesnej gospodarce w kontekście wchodzących w życie regulacji dotyczących raportowania informacji na temat zrównoważonego rozwoju. W artykule przedstawiono istotę i znaczenie zintegrowanej sprawozdawczości przedsiębiorstw społecznie odpowiedzialnych, uwzględniającej rezultaty prowadzonej działalności w obszarze ekonomicznym, środowiskowym i społecznym. Ponadto wskazano potencjalne korzyści i problemy związane z jej wprowadzeniem w praktyce organizacji.

Author: *Ewa Ferensztajn-Galardos Ph.D., Casimir Pulaski Radom University*

The essence and importance of ESG reporting in the modern economy

The aim of the article is to indicate the essence and importance of ESG reporting in the modern economy in the context of regulations regarding reporting information on sustainable development coming into force. The article presents the essence and importance of integrated reporting of socially responsible enterprises, taking into account the results of their activities in the economic, environmental and social areas. Moreover, potential benefits and problems related to its implementation in organizational practice were indicated.

Autor: *Prof. Robin Gowers, Writtle University College*

Zrównoważony Wzrost Gospodarczy w XXI Wieku: Polityki i Strategie

Niniejsza praca bada złożony związek między wzrostem gospodarczym a zrównoważeniem środowiskowym we współczesnej gospodarce. W pracy dokonano analizy elementów takich jak polityka gospodarcza, innowacje technologiczne i współpraca międzynarodowa pod kątem ich istotności dla osiągnięcia zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Dokonano przeglądu literatury podkreślającej rolę Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) w krajowej polityce gospodarczej.

W pracy omówiono wdrożenie i skuteczność polityki gospodarczej, takiej jak ceny uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) oraz dopłaty do produkcji ekologicznej. W pracy zwrócono uwagę także na wpływ innowacji technologicznych i współpracy międzynarodowej oraz zaprezentowano studia przypadków. Wyniki analizy podkreślają znaczenie kompleksowego podejścia do priorytetów zrównoważonej polityki gospodarczej oraz praktyk służących rozwojowi dostatniego i świadomego ekologicznie XXI wieku.

Author: *Prof. Robin Gowers, Writtle University College*

Sustainable Economic Growth in the 21st Century: Policies and Strategies

This paper investigates the intricate relationship between economic growth and environmental sustainability in the modern era. It explores how economic policies, technological innovation, and global cooperation are essential components in achieving sustainable economic growth. This paper reviews relevant literature, emphasising the role of the Sustainable Development Goals (SDGs) in guiding national economic policies.

It discusses the implementation and effectiveness of economic policies such as carbon pricing and green subsidies. The paper also highlights the impact of technological innovation, global collaboration, and presents successful case studies. The findings stress the importance of a comprehensive approach to prioritise sustainability in economic policies and practices for a prosperous and eco-conscious 21st century.

Autorzy: *Dr hab. Maria Grzelak, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki*
Dr hab. Elżbieta Roszko-Wójtowicz, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki

***Wzrost handlu elektronicznego w UE poparty rozwojem innowacji:
Empiryczne badanie preferencji dotyczących zakupów online***

W ciągu ostatnich dwóch dekad sektor handlu elektronicznego odnotował znaczny wzrost, przewyższający postęp obserwowany w innych sektorach gospodarki. Obszerna literatura ekonomiczna podkreśla zbawienny wpływ handlu elektronicznego na różne wskaźniki ekonomiczne, w tym zwiększoną wydajność pracy, zwiększoną konkurencyjność, zwiększone dochody konsumentów i zwiększony PKB. Prognozy wskazują, że ta trajektoria wzrostu utrzyma się, cementując handel elektroniczny jako kluczowy czynnik napędzający ekspansję gospodarczą w Europie. W związku z tym konieczne są rygorystyczne badania, aby rozwikłać skomplikowane mechanizmy rządzące tym dynamicznym sektorem i określić wieloaspektowe determinanty jego wzrostu.

Głównym celem niniejszego badania jest wyjaśnienie związku między poziomem innowacyjności danego kraju a skłonnością jego mieszkańców do zakupów online w różnych państwach członkowskich UE. Główna hipoteza badawcza zakłada, że wyższy poziom innowacyjności w danym kraju powoduje proporcjonalnie większą skłonność do zakupów online wśród jego mieszkańców. Niniejszy artykuł przeprowadza kompleksową ocenę skomplikowanej interakcji między poziomem innowacyjności europejskich gospodarek a ścieżką rozwoju rynku e-commerce.

Authors: *Prof. Maria Grzelak, University of Lodz*
Prof. Elżbieta Roszko-Wójtowicz, University of Lodz

Innovation-Driven E-Commerce Growth in the EU: An Empirical Study of Online Shopping Preferences

The e-commerce sector has exhibited remarkable growth over the past two decades, surpassing the progress witnessed in other sectors of the economy. Extensive economic literature has underscored the salutary effects of e-commerce on various economic indicators, including enhanced labour productivity, heightened competitiveness, increased consumer incomes, and augmented GDP. Prognostications indicate that this growth trajectory will persist, cementing e-commerce as a pivotal driver of economic expansion within Europe. Consequently, rigorous research endeavours are imperative to unravel the intricate mechanisms governing this dynamic sector and delineate the multifaceted determinants of its growth.

The principal objective of this study is to explicate the intricate nexus between a nation's level of innovation and the predilection of its populace for online shopping across distinct EU member states. The central research hypothesis posits that a heightened degree of innovation within a nation engenders a commensurately greater propensity for online purchases among its inhabitants. This article conducts a comprehensive appraisal of the intricate interplay between the innovation levels of European economies and the evolutionary trajectory of the e-commerce market.

Autor: *Dr hab. Ewa Hellich, prof. SGH, Szkoła Główna Handlowa
w Warszawie*

Koszty usług publicznych a polityka publiczna

Koncepcja zrównoważonego rozwoju jest odpowiedzią na dążenie do realizacji sprawiedliwości społecznej, między innymi przez ekonomiczną i środowiskową efektywność przedsięwzięć. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że użyteczność informacji kosztowej w kształtowaniu polityki publicznej jest zależna od prezentacji wskaźników efektywności kosztowej.

Author: *Prof. Ewa Hellich, Warsaw School of Economics*

Public service costs and public policy

The concept of sustainable development is a response to the pursuit of social justice, including through the economic and environmental efficiency of projects. As result of the conducted research, it was found that the usefulness of cost information in shaping public policy depends on the presentation of cost effectiveness indicators.

Autorzy: *Dr hab. Małgorzata Janicka, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki*
Dr hab. Magdalena Rosińska-Bukowska, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki
Dr hab. Artur Sajnóg, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki,

Zrównoważony rozwój przedsiębiorstw a raportowanie ESG. Przypadek spółek publicznych w Polsce

Rozwój zrównoważony jest postrzegany głównie przez pryzmat nadmiernej eksploatacji zasobów naturalnych przez człowieka, która w sposób nieodwracalny i niekorzystny zmienia środowisko naturalne. Pojęcie to jest jednak znacznie szersze i obejmuje nie tylko kwestie degradacji środowiska, ale także wpływu wywieranego na to środowisko przez podmioty gospodarcze prowadzące działalność produkcyjną i usługową. Zostało ono zdefiniowane jako społeczna odpowiedzialność biznesu (Corporate Social Responsibility – CSR), która nakłada na przedsiębiorstwa wymóg raportowania wpływu, jaki wywierają na otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne. Ponieważ standardy raportowania niefinansowego (inaczej raportowania ESG – Environmental, Social and Governance reporting) nie zostały dotąd wypracowane na poziomie ponadnarodowym, ich różnorodność i dowolność stosowania nie sprzyjają przejrzystości informacyjnej. Najbardziej zaawansowane w tym obszarze są kraje Unii Europejskiej, która obecnie przygotowuje zasady i normy dotyczące raportów niefinansowych przedsiębiorstw działających w państwach członkowskich.

W przypadku spółek publicznych w Polsce jakość raportowania ESG jest bardzo słaba. Spółki te cechuje również niska wielkość wskaźnika ESG, co świadczy o niekorzystnych wynikach uzyskiwanych przez nie w obszarach ekonomicznym, społecznym i środowiskowym. Słaba jakość raportowania danych niefinansowych i niesatysfakcjonujące ratingi ESG mogą wynikać z relatywnie krótkiego czasu funkcjonowania tych przedsiębiorstw w obszarze CSR/ESG w porównaniu do innych krajów członkowskich UE, które wykazują wyższy poziom rozwoju społecznego i gospodarczego. Trudności z właściwym raportowaniem informacji z obszaru ESG może potęgować brak precyzji występujący zarówno w międzynarodowych, jak i unijnych regulacjach. Dodatkowo, last but not least, zbieranie i przetwarzanie dodatkowych danych niefinansowych absorbuje nie tylko czas, ale jest również dla przedsiębiorstw kosztowne, co należy uwzględnić jako nowe wyzwanie dla prowadzenia biznesu w trzeciej dekadzie XXI wieku.

Authors: *Prof. Małgorzata Janicka, University of Lodz*
Prof. Magdalena Rosińska-Bukowska, University of Lodz
Prof. Artur Sajnóg, University of Lodz,

Sustainable development of enterprises and ESG reporting. The case of public companies in Poland

Sustainable development is perceived mainly through the prism of excessive exploitation of natural resources by humans, which irreversibly and adversely changes the natural environment. However, this concept is much broader and covers not only issues of environmental degradation, but also the impact on the environment of economic entities conducting production and service activities. It has been defined as corporate social responsibility (CSR), which requires companies to report the impact they have on their internal and external environment. Since non-financial reporting standards (also known as ESG – Environmental, Social and Governance – reporting) have not yet been developed at the supranational level, their diversity and freedom of application are not conducive to information transparency. The countries of the European Union are the most advanced in this area. The European Union is currently working on rules and standards for non-financial reports of enterprises operating in the Member States.

In public companies in Poland the quality of ESG reporting is very poor. These companies are also characterized by a low ESG index, which indicates unfavourable results achieved by them in the economic, social and environmental areas. Poor quality of non-financial data reporting and unsatisfactory ESG ratings may result from the relatively short period of operation of these companies in the CSR/ESG area compared to other EU member states that demonstrate a higher level of social and economic development. Difficulties with proper reporting of ESG information may be compounded by the lack of precision in both international and EU regulations. Additionally, last but not least, collecting and processing additional non-financial data is not only time-consuming, but also expensive for enterprises, which should be taken into account as a new challenge for running a business in the third decade of the 21st century.

Autor: Dr Heorhina Kampo, Uzhhorod National University

Trendy światowego kapitału podwyższonego ryzyka

Między 2015 a 2020 rokiem globalne inwestycje w kapitału podwyższonego ryzyka wzrosły z imponującym średnim rocznym tempem 13,5% osiągając wartość 330,2 miliarda dolarów. Ameryka stanowiła lidera, reprezentując 52,8% udziału rynkowego w 2020 roku, podczas gdy Azja i Europa odpowiednio stanowiły 31,0% i 15,7%. Pandemia COVID-19 zakłóciła wiele sektorów, ale jednocześnie pobudziła innowacje technologiczne, co przyczyniło się do wzrostu finansowania w drugiej połowie 2020 roku. Rok 2021 przyniósł rekordowe inwestycje w kapitału podwyższonego ryzyka, szczególnie w Europie, z kolejnymi kwartalnymi wzrostami, napędzanymi dojrzałymi firmami i istniejącymi "jednorożcami". Pomimo mniejszej liczby transakcji, wzrost roczny utrzymywał się, wskazując na preferencję dla sprawdzonych modeli biznesowych i inwestycji w późniejsze etapy wobec niepewności.

Author: *Heorhina Kampo Ph.D., Uzhhorod National University*

World venture capital trends

Between 2015 and 2020, global Venture Capital (VC) investment surged at a 13.5% CAGR, reaching USD 330.2 billion. The Americas led, securing 52.8% of the 2020 market, while Asia and Europe accounted for 31.0% and 15.7%, respectively. The COVID-19 pandemic disrupted sectors but spurred technological innovation, triggering a funding surge in 2020's latter half. 2021 witnessed record-breaking VC investments, especially in Europe, with consecutive quarterly increases, driven by mature companies and existing unicorns. Despite lower deal counts, year-on-year growth persisted, hinting at a preference for proven business models and later-stage deals amid uncertainty.

Autor: *Prof. dr hab. Anna Karmańska, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie*

Ład korporacyjny w konwencji wytycznych ONZ

Celem poniższego tekstu jest przybliżenie zasad ładu korporacyjnego oraz kontekstu ich formułowania, jako wytycznych dla wprowadzania globalnego porządku w tym zakresie oraz przedstawienie standardu raportowania ładu korporacyjnego, który – jako koncepcyjna rama tworzenia informacji sprawozdawczej na temat ładu korporacyjnego organizacji gospodarczych w Unii Europejskiej – jest ważkim elementem ich polityki.

Podstawą prezentacji jest analiza oficjalnych komunikatów zamieszczanych na stronach przywoływanych instytucji, wyselekcjonowanych wytycznych i regulacji prawnych, które łącznie wykorzystane tu zostały do stworzenia obrazu ram/zasad ładu korporacyjnego w wymiarze globalnym i w przestrzeni Unii Europejskiej.

Niniejszym wystąpieniem pragnie zwrócić się uwagę na to, iż najbliższe lata będą dostarczały wielu zapewne ciekawych obserwacji w odniesieniu do ładu korporacyjnego, zarówno w Polsce, w innych państwach Unii Europejskiej, a także w jurysdykcjach państw członkowskich OECD i G20. Z tego powodu uznaje się za pożądane wcześniejsze przygotowanie warsztatu badawczego, który wymaga jednakże dobrego rozpoznania ram, w tym prawno-formalnych, w jakich ład korporacyjny będzie w najbliższej przyszłości doskonalony.

Author: *Prof. Anna Karmańska, SGH Warsaw School of Economics*

Corporate governance in the UN guidelines convention

The purpose of the following text is to introduce the principles of corporate governance and the context of their formulation, as guidelines for the implementation of the global order in this area, and to present the standard of corporate governance reporting, which - as a conceptual framework for the creation of corporate governance reporting information of economic organizations in the European Union - is an important element of their policies.

The basis of the presentation is the analysis of official announcements posted on the websites of the cited institutions, selected guidelines and regulations, which together are used here to create a picture of the corporate governance framework/rules globally and in the European Union space.

With this presentation, it is desired to draw attention to the fact that the coming years will provide many arguably interesting observations with regard to corporate governance, both in Poland, in other European Union countries, as well as in the jurisdictions of OECD and G20 member states. For this reason, it is considered desirable to prepare a research workshop in advance, which, however, requires a good recognition of the framework, including legal and formal, in which corporate governance will be improved in the near future.

Autor: *Prof. dr hab. Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie*

Polityka klimatyczna UE a konkurencyjność polskich wyrobów

Realizowana przez UE polityka redukcji emisji gazów cieplarnianych (GC) o 55% do 2030 r. i osiągnięcia neutralności do 2050 r. przyspieszyła ostatnio, m.in. w wyniku agresji Rosji na Ukrainę, rosnących cen paliw na świecie, ale także pod wpływem nasilających się katastrof klimatycznych. W l. 2022-2023 UE przyjęła duży pakiet przepisów których realizacja ma przyspieszyć osiągnięcie celów klimatycznych. Stwarza to poważne wyzwania dla wszystkich członków UE, a szczególnie dla Polski, biorąc pod uwagę trudniejszą od wielu innych państw sytuację wyjściową: ogromną zależność gospodarki od węgla, jak też wysoką emisyjność tego nośnika energii relatywnie wysoką energochłonność polskiej gospodarki. Ze względu na cele klimatyczne UE z jednej strony, a z drugiej – na wysoką emisyjność polskiej gospodarki, wynikającą z dużego jej uzależnienia od węgla jako nośnika energii i źródła ciepła, ogromną rolę do odegrania w procesie transformacji energetycznej mają odnawialne źródła energii (OZE).

Teza: Dotychczasowe działania na rzecz dekarbonizacji polskiej gospodarki dały skromne efekty w zakresie realizacji unijnych celów oraz w porównaniu z innymi państwami UE. Bez szybszego rozwoju odnawialnej energii polscy producenci skazani są na pogorszenie ich międzynarodowej pozycji konkurencyjnej.

Celem artykułu jest wskazanie, jakie są zobowiązania klimatyczne Polski, wynikające z nowo uchwalonych w UE w 2022 r. i 2023 r. przepisów, jaki jest stopień realizacji poprzednich zobowiązań i jakie nowe obowiązki czekają polskie firmy. Wskazano też, dlaczego rozwój OZE ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów polityki klimatycznej i dla utrzymania (poprawy) międzynarodowej pozycji konkurencyjnej polskich wyrobów.

Punktem wyjścia analizy jest przedstawienie skali emisyjności polskiej gospodarki i struktury zużycia różnych nośników energii. Pokazanie wskaźników w obu tych obszarach jest potrzebne dla oceny tego, w jakim punkcie realizacji unijnej polityki klimatycznej jest obecnie Polska. Następnie zidentyfikowano najważniejsze przepisy prawa klimatycznego, uchwalone przez UE w 2022 r. i 2023 r. Wyznaczają one cele do osiągnięcia w najbliższych latach. Na tym tle scharakteryzowano najważniejsze metody redukcji emisji gazów cieplarnianych, ze szczególnym uwzględnieniem wad i zalet OZE, jak też perspektywy szerszego ich wykorzystania w Polsce. Wskazano, jakie są zagrożenia dla konkurencyjności polskiej gospodarki w przypadku spowolnienia wdrażania nowo uchwalonych przepisów. Artykuł zamyka podsumowanie i wnioski, w których zawarta jest weryfikacja tezy artykułu.

Author: *Prof. Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska, SGH Warsaw School of Economics*

EU climate policy and competitiveness of Polish products

The EU's policy of reducing greenhouse gas (GHG) emissions by 55% by 2030 and achieving neutrality by 2050 has recently accelerated, as a result of Russia's aggression against Ukraine, rising fuel prices in the world, but also under the influence of increasing climate disasters. In 2022-2023, the EU adopted a large package of regulations whose implementation is intended to accelerate the achievement of climate goals. This creates serious challenges for all EU members, and especially for Poland, given its more difficult initial situation than of many other countries: the economy's huge dependence on coal, as well as the high emission intensity of this energy carrier and the relatively high energy intensity of the Polish economy. Due to the EU's climate goals on the one hand, and the high emission intensity of the Polish economy, resulting from its high dependence on coal as an energy carrier and heat source, on the other, renewable energy sources (RES) have a huge role to play in the energy transformation process.

The thesis is: So far, actions to decarbonize the Polish economy have yielded modest results in terms of achieving EU goals and in comparison to other EU countries. Without faster development of renewable energy, Polish producers are doomed to deteriorate their international competitive position. The aim of the article is to indicate what Poland's climate obligations are, resulting from the laws newly adopted in the EU in 2022 and 2023, what is the degree of implementation of previous obligations and what new obligations await Polish companies. It was also indicated why the development of renewable energy sources is crucial for achieving the goals of climate policy and for maintaining (improving) the international competitive position of Polish products. The starting point of the analysis is to present the scale of the emission intensity of the Polish economy and the structure of consumption of various energy carriers. Showing indicators in both of these areas is necessary to assess where Poland is currently in the implementation of the EU climate policy. Then, the most important provisions of climate law adopted by the EU in 2022 and 2023 were identified. They set goals to be achieved in the coming years. Against this background, the most important methods of reducing greenhouse gas emissions were characterized, with particular emphasis on the advantages and disadvantages of renewable energy sources, as well as the prospects for their wider use in Poland. The threats to the competitiveness of the Polish economy in the event of a slowdown in the implementation of the newly adopted regulations were indicated. The article ends with a summary and conclusions, which verify the article's thesis.

Autor: *Dr Hanna Kostovyat, Uhhzorod National University*

Rola innowacyjnych instrumentów finansowych w zapewnieniu zrównoważonego rozwoju

Innowacyjne instrumenty finansowe odgrywają kluczową rolę we wspieraniu zrównoważonego rozwoju poprzez mechanizmy takie jak mobilizacja kapitału na rzecz zrównoważonych projektów, aktywny wpływ na kwestie środowiskowe i społeczne, wdrażanie strategii zarządzania ryzykiem, zaangażowanie sektora prywatnego w zrównoważone inicjatywy, tworzenie nowych rynków innowacje technologiczne w sektorze FinTech. Razem te aspekty przyczyniają się do budowania bardziej odpornego i świadomego ekologicznie środowiska gospodarczego, zgodnego z celami zrównoważonego rozwoju.

Author: *Hanna Kostovyyat Ph.D., Uhhzorod National University*

The role of innovative financial instruments in ensuring sustainable development

Innovative financial instruments play a crucial role in fostering sustainable development through mechanisms such as capital mobilization for sustainable projects, active impact on environmental and social issues, implementation of risk management strategies, engagement of the private sector in sustainable initiatives, creation of new markets, and technological innovations in the FinTech sector. Together, these aspects contribute to building a more resilient and environmentally conscious economic environment, aligning with the goals of sustainable development.

Autor: *Dr hab. Aneta M. Kosztowniak, prof. SGH, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie*

Wpływ regulacji ESG na politykę makroostrożnościową oraz działalność banków w UE

Celem artykułu jest przedstawienie wpływu regulacji prawnych w zakresie zrównoważonego rozwoju na kierunki ewolucji polityki makroostrożnościowej oraz działalności kredytowej i inwestycyjnej banków. Przedstawione zostaną główne dyrektywy i zarządzenia w ESG w krajach Unii Europejskiej, w odniesieniu do narzędzi polityki makroostrożnościowej oraz zarządzania ryzykiem ESG w bankach i możliwych konsekwencji dla działalności kredytowej, inwestycyjnej oraz planów operacyjnych i strategicznych. W nawiązaniu do regulacji ESG przedstawione zostaną również obowiązki banków wynikające ze sprawozdawczości niefinansowej, które stymulują dodatkowo proces ewolucji modeli biznesowych banków, jak i innych jednostek zaufania publicznego.

Wnioski badawcze wskazują na ważność dostosowania buforów kapitałowych i buforów ryzyka systemowego w bankach oraz uwzględnianie regulacji CSRD, ESRS oraz CSDD. Działania operacyjne jak i strategie banków ewoluują w kierunku stopniowego przestawiania oferty produktowej finansującej zielone inwestycje w formie np. zielonych pożyczek i obligacji. Spośród komponentów modeli biznesowych banki podejmują dostosowania przede wszystkim w zakresie: strategii zarządzania bilansem oraz profilu klientów. Podejmowane działania dotyczą wszystkich działań w obszarach: ładu korporacyjnego-governance (np. strategii biznesowej, ryzyka, odpowiedzialnej bankowości, zrównoważonych łańcuchów dostaw), environmental (np. produktów w zakresie zielonego finansowania, wpływu działalności operacyjnej na środowisko czy raportowania TCFD), relacji z interesariuszami-Social (np. relacje z pracownikami, klientami oraz ze społeczeństwem).

Author: *Prof. Aneta M. Kosztowniak, SGH Warsaw School of Economics*

The impact of ESG regulation on macroprudential policy and bank activities in the EU

The aim of this article is to present the impact of ESG regulation on the evolution directions of macroprudential policy and banks' lending and investment activities. The main directives and orders in ESG in European Union countries will be presented, regarding macroprudential policy tools and ESG risk management in banks and the possible consequences for lending, investment activities and operational and strategic plans. With reference to ESG regulations, banks' non-financial reporting obligations will also be presented, which further stimulate the process of evolution of business models of banks as well as other public trust entities.

The research conclusions point to the importance of adjusting capital and systemic risk buffers in banks and considering the CSRD, ESRS and CSDD regulations. Operational activities as well as banks' strategies are evolving towards a gradual shift of product offerings that finance green investments in the form of, for example, green loans and bonds. Among the components of the business models, banks are undertaking adjustments primarily in terms of balance sheet management strategy and customer profile. The measures taken are all in the areas of corporate-governance (e.g. business strategy, risk, responsible banking, sustainable supply chains), environmental (e.g. green finance products, environmental impact of operations or TCFD reporting), stakeholder relations-Social (e.g. relations with employees, customers and the public).

Autorzy: *Dr Renata Krajewska, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego*

Dr Ewa Ferensztajn-Galardos, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego

Nowoczesne rozwiązania logistyczne dla e-commerce

Dynamiczny rozwój handlu internetowego w ciągu ostatnich lat sprawił, że dostęp do niemal każdej usługi czy produktu jest bardzo duży dla wszystkich ludzi, którzy korzystają z Internetu. Dodatkowo zmiany te podyktowały rewolucję na rynku pracy, gdzie obecnie biegła znajomość obsługi komputera i programów służących do prowadzenia firmy i realizowania zadań wyznaczonych na konkretnym stanowisku, wydają się być niezbędne.

Celem artykułu jest analiza funkcjonowania handlu elektronicznego oraz uwarunkowań jego rozwoju w Polsce, a także charakterystyka modeli logistycznych wykorzystywanych przez sklepy internetowe. Przeprowadzone badania dotyczą poziomu obsługi logistycznej klienta w branży e-commerce, na przykładzie platformy Zalando. Badania zorientowane są na wskazanie, które z czynników przedtransakcyjnych, transakcyjnych, a także potransakcyjnych są najistotniejsze dla klientów, a także jakie zmiany rozważyć powinna platforma Zalando, aby zwiększyć liczbę zamówień i grono klientów.

Authors: *Renata Krajewska Ph.D., Casimir Pulaski Radom University*
Ewa Ferensztajn-Galardos Ph.D., Casimir Pulaski Radom
University

Modern logistics solutions for e-commerce

The rapid growth of online commerce over the past few years has made access to almost any service or product very much available to all people who use the Internet. In addition, these changes have dictated a revolution in the labor market, where now proficiency in computers and programs for running a business and performing the tasks assigned to a particular position seem to be essential.

The purpose of the article is to analyze the functioning of e-commerce and the conditions of its development in Poland, as well as to characterize the logistics models used by online stores. The research carried out concerns the level of logistical customer service in the e-commerce industry, using the Zalando platform as an example. The research is oriented towards identifying which pre-transaction, transaction, as well as post-transaction factors are the most important for customers, and what changes the Zalando platform should consider in order to increase the number of orders and the number of customers.

Autorzy: *Dr hab. Elżbieta Kubińska, prof. UEK, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie*

Dr Magdalena Adamczyk-Kowalczyk, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Dr Anna Macko, Akademia Leona Koźmińskiego

Ludzie w świecie cyfrowych finansów: wiedza finansowa a postawa wobec robo-doradztwa

Istnieje wiele dowodów na to, że ludzie nie potrafią samodzielnie podejmować dobrych decyzji finansowych, zabezpieczających ich aktualny i przyszły dobrobyt finansowy. Doradztwo finansowe umożliwia ludziom rezygnację z wysiłku samodzielnego zdobywania informacji i wiedzy finansowej, jak również pomaga przezwyciężyć błędy poznawcze, które wpływają na ich decyzje finansowe. Jednakże wysokie opłaty i koszty doradztwa finansowego, ograniczona dostępność oraz znaczny konflikt interesów w przypadku ludzkich doradców finansowych powstrzymują ludzi od korzystania z doradztwa finansowego. Ostatnie innowacje technologiczne ukształtowały drogę zautomatyzowanym doradcom finansowym, tzw. robo-doradcom, którzy niosą ze sobą korzyści przeciwdziałające ograniczeniom obserwowanym w przypadku ludzkich doradców finansowych. Lepsze poznanie percepcji robo-doradztwa pozwoliłoby zarówno dostawcom takich usług, jak i decydującym zainteresowanym promowaniem dobrobytu finansowego na zainicjowanie działań, które skutecznie oswoiłyby z robo-doradztwem osoby, które z powodu ograniczeń finansowych lub braku zaufania są pozbawione możliwości korzystania z doradztwa finansowego.

Jednym z czynników, które mogą wpływać na postrzeganie robo-doradztwa jest wiedza finansowa (financial literacy) jednostki. Wiedza finansowa zyskała duże zainteresowanie zarówno wśród naukowców, jak i decydentów ze względu na jej wpływ na jakość podejmowania decyzji finansowych odpowiedzialnych za dobrobyt finansowy jednostek. Stwierdzono, że jest ona skorelowana z kilkoma aspektami podejmowania decyzji finansowych, takimi jak podejmowanie ryzyka, oszczędzanie i planowanie emerytalne, uczestnictwo w rynkach finansowych czy dywersyfikacja portfela. Należy

jednak przyznać, że (nie)wiedza finansowa jest pojęciem wielowymiarowym - ludzie posiadają pewną wiedzę, którą prawidłowo identyfikują jako poprawną wiedzę finansową, mogą również mieć wiedzę iluzoryczną, która w rzeczywistości jest niewiedzą, a także mogą nie mieć wiedzy, być tego świadomi i skłonni do przyznania się do niewiedzy. Zatem precyzyjnym wskaźnikiem wiedzy finansowej jednostki (financial literacy) jest mieszanina wiedzy i braku wiedzy, której dana osoba jest i nie jest świadoma.

Przeprowadzone badanie miało trzy cele. Po pierwsze, zidentyfikowanie różnych profili wiedzy finansowej (financial literacy) i zbadanie, jak osoby o takich profilach różnią się w swoich preferencjach dotyczących doradztwa ludzkiego vs algorytmicznego dla różnych rodzajów inwestycji. Po drugie, zbadanie związku między profilami wiedzy finansowej a ich postrzeganiem wpływu wprowadzenia robo-doradztwa na różne aspekty doradztwa finansowego. I wreszcie, porównanie badanych zależności w trzech krajach różniących się rozwojem gospodarczym i systemami politycznymi. Te kraje to: Indie (kraj rozwijający się, z doświadczeniem kolonializmu), Polska (kraj OECD, z doświadczeniem systemu komunistycznego) oraz USA (kraj rozwinięty, z kapitalistycznym systemem gospodarczym). Badanie przeprowadzono na dużych reprezentatywnych próbach w Indiach (N= 1017), Stanach Zjednoczonych (N = 1006) oraz w Polsce (N= 1070).

Authors: *Prof. Elzbieta Kubińska, Krakow University of Economics*
Magdalena Adamczyk-Kowalczyk Ph.D., Krakow University of Economics
Anna Macko Ph.D., Kozminski University

Humans in the world of digital finance: financial literacy and attitudes towards robo-advisory

There is ample evidence that people are unable to make good financial decisions on their own to secure their current and future financial well-being. Financial advice enables people to give up the effort of acquiring financial information and knowledge on their own, and helps them overcome cognitive biases that influence their financial decisions. However, the high fees and costs of financial advice, limited availability, and significant conflicts of interest for human financial advisors keep people from seeking financial advice. Recent technological innovations have paved the way for automated financial advisors, the so-called robo-advisors, which offer benefits that counteract the limitations seen with human financial advisors. A better understanding of the perception of robo-advice would allow both providers of such services and decision-makers interested in promoting financial well-being to initiate activities that would effectively familiarize people with robo-advice who, due to financial constraints or lack of trust, are deprived of the opportunity to use financial advice.

One of the factors that may influence the perception of robo-advice is an individual's financial literacy. Financial literacy has gained much attention among both researchers and policymakers due to its impact on the quality of financial decision-making responsible for individuals' financial well-being. It has been found to be correlated with several aspects of financial decision-making, such as risk-taking, saving and retirement planning, participation in financial markets and portfolio diversification. However, it should be admitted that financial (lack of) knowledge is a multidimensional concept - people have certain knowledge, which they correctly identify as correct financial knowledge, they may also have illusory knowledge, which is in fact ignorance, and they may not have the knowledge, be aware of it and willing to admit ignorance. Therefore, a precise indicator of an individual's

financial literacy is the mixture of knowledge and lack of knowledge of which the person is and is not aware.

The study had three goals. First, identifying different financial literacy profiles and examining how people with such profiles differ in their preferences for human vs. algorithmic advice for different types of investments. Second, to explore the relationship between financial literacy profiles and their perceptions of the impact of the introduction of robo-advice on various aspects of financial advice. And finally, a comparison of the examined relationships in three countries with different economic development and political systems. These countries are: India (a developing country with experience of colonialism), Poland (OECD country with experience of a communist system) and the USA (a developed country with a capitalist economic system). The study was conducted on large representative samples in India (N= 1017), the United States (N= 1006) and Poland (N= 1070).

Autor: *Prof. Pantelis Kyrmizoglou, International Hellenic University*

Wpływ wielkości banku na wyniki finansowe i rentowność greckich banków

W niniejszej pracy przeprowadzono badanie na temat roli wielkości banku w ogólnych wynikach finansowych greckich banków. Jednym z celów banków nie jest już dążenie do maksymalizacji sieci oddziałów, co miało miejsce jeszcze 15 lat temu. Niepowodzenie wysiłków zmierzających do wykorzystania franczyzy w celu osiągnięcia dużej sieci oddziałów i wydarzenia, które miały miejsce później, potwierdziły, że zwiększanie wielkości banku nie jest celem samym w sobie. Przypadek małego banku osiągającego wyjątkową długoterminową rentowność potwierdza, że zwiększenie wielkości banku niekoniecznie prowadzi do lepszych wyników finansowych. Niemniej jednak wielkość jest najważniejszą cechą banków systemowych, które są uważane za bardziej godne zaufania.

Author: *Prof. Pantelis Kyrmizoglou, International Hellenic University*

The Impact of the Bank Size on the Financial Performance and Viability of the Greek Banks

In the context of this paper we investigate to what extent the bank size can play some role in the overall financial performance of the Greek Banks. The effort to maximize the branch network, which was the case 15 years ago, is no more an objective. The failure of the effort to use franchising in order to achieve a big network and the developments that followed, confirmed that the bigger size of the bank is not an end in itself. The case of a small bank achieving an outstanding long lasting profitability, confirms that increasing the size of a bank, does not necessarily lead to a better financial performance. Nevertheless the size is the most important property of systemic banks which are considered more trustworthy.

Autor: *Dr Yaroslav Landovskiyy, Zakarpatty regional center for socio-economic and humanitarian research NAS of Ukraine*

Przymusowa migracja Ukraińców

W artykule zwrócono uwagę na tematykę procesów migracyjnych na Ukrainie oraz podsumowano wstępne wyniki monitoringu socjologicznego przymusowych migrantów z Ukrainy za granicą, które zostały spowodowane masową inwazją Rosji na terytorium Ukrainy. Badane są ilościowe wskaźniki migrantów, ich struktura płci i wieku, kierunki śledzenia migrantów, problemy, jakie napotykają za granicą. Trafność badań wymaga uogólnienia współczesnego kryzysu migracji przymusowych w warunkach wojny. Prawidłowa ocena liczby, postaw i doświadczeń przymusowych migrantów zewnętrznych wymaga opracowania kompleksowej metodologii, która uwzględni dane z różnych źródeł oraz wsparcia informacyjnego poprzez badania ankietowe zarówno na Ukrainie, jak i za granicą.

Autor: *Yaroslav Landovskiyy Ph.D., Zakarpattya regional center for socio-economic and humanitarian research NAS of Ukraine*

Forced migration of Ukrainians

The article highlights the topic of migration processes in Ukraine and summarizes the preliminary results of sociological monitoring of forced migrants from Ukraine abroad, which were provoked by the full-scale invasion of Russia on the territory of Ukraine. Quantitative indicators of migrants, their sex-age structure, directions of migrants' follow-up, problems they face abroad are studied. The relevance of the research requires a generalization of the modern forced migration crisis in the conditions of war. A correct assessment of the number, attitudes and experiences of forced external migrants requires the development of a comprehensive methodology that will take into account data from various sources and information support through surveys both in Ukraine and abroad.

Autor: *Dr Victoriia Levkulych, Uzhhorod National University*

Księgowe i analityczne wsparcie procesu zarządzania innowacyjną działalnością przedsiębiorstw branży hotelarsko-restauracyjnej

Generowanie innowacyjnych rozwiązań i ich wprowadzenie do działalności przedsiębiorstw hotelarsko-restauracyjnych przyczynia się do powstania szeregu korzyści zarówno dla producentów usług, jak i dla ich konsumentów. W szczególności, dzięki skutecznym innowacjom w zarządzaniu, przedsiębiorcy są w stanie dostosować się do zmieniających się warunków otoczenia zewnętrznego i zachować konkurencyjną pozycję na rynku. Kwestia odbudowy i rozwoju innowacyjnej działalności przedsiębiorstw hotelarsko-restauracyjnych w wielu sytuacjach kryzysowych, które niestety nie zatrzymują się i nie nabierają charakteru systemowego, wymaga pilnego rozwiązania. Powstaje więc oczywiście pytanie o tworzenie skutecznych i istotnych informacji oraz analityczne wsparcie procesu zarządzania innowacyjną działalnością przedsiębiorstw branży hotelarskiej.

Author: *Dr Victoriia Levkulych, Uzhhorod National University*

Accounting and analytical support of the process of management of innovative activities of hotel and restaurant enterprises

Generation of innovative solutions and their implementation in the activities of hotel and restaurant enterprises contributes to the formation of a number of advantages for both service manufacturers and their consumers. In particular, due to effective managerial innovations, entrepreneurs are able to adapt to the changing conditions of the external environment and at the same time maintain competitive positions in the market. The issue of restoration and development of innovative activities of enterprises of the hotel and restaurant industry under the conditions of a number of crisis situations, which, unfortunately, do not stop and become systemic in nature, requires an urgent solution. Consequently, naturally, the question arises of the formation of an effective and relevant information and analytical support for the process of managing the innovative activities of enterprises in the hospitality industry.

Autorzy: *Dr hab. Wiesław Macierzyński, prof. URad., Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego*
Dr Michał Macierzyński, PKO Bank Polski

Rozwój nowych usług płatniczych i rola sektora fintech w okresie pandemii COVID-19

Celem artykułu jest przedstawienie teoretycznych i praktycznych podstaw rozwoju usług płatniczych w Polsce i na świecie w okresie obejmującym pandemię COVID-19. W tym czasie nastąpił gwałtowny wzrost handlu w Internecie oraz szybko wzrosła liczba konsumentów korzystających z płatności online. Spowodowało to zmiany w adopcji nowych technologii oraz usług płatniczych. Obok tych będących efektem przyspieszonej zmiany zachowania konsumentów, istotną rolę, zwłaszcza w krajach rozwijających się, mieli miejscowi regulatorzy, którzy w pewien sposób wymuszali na instytucjach finansowych tworzenie nowych rozwiązań, chętnie wykorzystywanych przez fintechy. Umożliwiło to w wielu krajach radykalne i przełomowe przyspieszenie procesu przejścia na płatności elektroniczne oraz stworzenie nowego rodzaju usług płatniczych, dostosowanych do potrzeb i oczekiwań młodszych konsumentów.

Authors: *Prof. Wiesław Macierzyński, Casimir Pulaski Radom University*
Michał Macierzyński Ph.D., PKO Bank Polski

Development of new payment services and the role of the fintech sector during the COVID-19 pandemic

The purpose of the article is to present both theoretical and practical basis for development of payment services in Poland and in the whole world during the COVID-19 pandemic. Over this time there was a sharp rise in e-commerce along with a fast growth of the number of consumers making online payments. This resulted in changes in adoption of new technologies and payment services. Apart from those which were the consequence of quickening the pace of change in the consumers' behavior, a crucial role, especially in developing countries, was played by local regulators, who somehow forced financial institutions to create new solutions, which fintech readily made good use of. In numerous countries it fostered radical and groundbreaking quickening of the pace of shifting to electronic payments and creating a new sort of payment services, adjusted to the needs and expectations of younger consumers.

Autor: *Dr Monika Anna Maj, prof. URad., Uniwersytet Radomski
im. Kazimierza Pułaskiego*

Wykorzystanie sieci neuronowych w ekonomii

Celem artykułu będzie przedstawienie możliwości wykorzystania sieci neuronowych w ekonomii. Przedstawiona zostanie teoria i przykłady zastosowania do grupowania i klasyfikacji danych.

Author: *Monika Anna Maj Ph.D., Casimir Pulaski Radom University*

The use of neural networks in economics

The aim of the paper will be to present the possibilities of using neural networks in the economy. The theory and application examples for data grouping and classification will be presented.

Autor: Dr Waldemar Milewicz, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Struktura własnościowa i jej konsekwencje dla sektora bankowego w Polsce

Struktura własnościowa sektora bankowego w Polsce zmieniła się znacząco po okresie komunizmu. W pierwszych latach transformacji, w warunkach niewystarczającej podaży kapitału krajowego i niechęci inwestorów zagranicznych do nabywania mniejszościowych udziałów w polskich bankach państwowych, istotną rolę odgrywała prywatyzacja sektora bankowego w oparciu o strategicznych inwestorów zagranicznych. Doprowadziło to do długotrwałej dominacji banków zagranicznych w polskim sektorze bankowym. Sytuacja zmieniła się jednak w ostatnich latach, gdy pod wpływem decyzji politycznych drugi pod względem wielkości aktywów bank w Polsce - Pekao SA - powrócił pod kontrolę rodzimego kapitału. W wyniku tej transakcji udział kapitału krajowego i zagranicznego w polskich bankach stał się niemal równy. Taka sytuacja jest o tyle niekorzystna, że zgodnie z doświadczeniami takich krajów jak Hiszpania czy Argentyna z lat 80-tych, nacjonalizacja aktywów bankowych prowadzi do kryzysów gospodarczych. Z tego powodu liberalnie nastawieni ekonomiści opowiadają się za całkowitą prywatyzacją sektorów bankowych. Ma to pozytywny wpływ na wydajność, a także na ich stabilność i przyczynia się do pogłębienia transferu wiedzy i bankowego know-how.

Author: *Waldemar Milewicz Ph.D., SGH Warsaw School of Economics*

Ownership structure and its consequences for the banking sector in Poland

The ownership structure of the banking sector in Poland changed significantly after the communist era. In the first years of transformation, under conditions of insufficient supply of domestic capital and reluctance of foreign investors to acquire minority stakes in Polish state banks, privatisation of the banking sector based on strategic foreign investors played an important role. This led to a long-lasting dominance of foreign banks in the Polish banking sector. The situation has nevertheless changed in recent years when, under the influence of political decisions, the second largest bank in Poland in terms of assets - Pekao SA - came back under the control of domestic capital. As a result of this transaction, the share of domestic and foreign capital in Polish banks has become almost equal. Such a situation is unfavourable because, according to the experience of countries such as Spain and Argentina in the 1980s, the nationalisation of banking assets leads to economic crises. For this reason, liberal-minded economists advocate complete privatisation in the banking sectors concerned. This has a positive effect on the efficiency as well as on their stability and contributes to deepening the transfer of knowledge and banking know-how.

Autor: *Dr Izabela Młynarzewska-Borowiec, prof. URad., Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułskiego w Radomiu*

Rola technologii informacyjno- komunikacyjnych w procesie wzrostu gospodarczego

Celem artykułu jest analiza wpływu technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) na wzrost gospodarczy wybranych krajów Unii Europejskiej. Wpływ ICT na wzrost gospodarczy związany z akumulacją kapitału ICT oraz wzrostem TFP w sektorach wytwarzających ICT został zbadany na poziomie makroekonomicznym przy użyciu metody rachunkowości wzrostu. Badanie na poziomie sektorowym to próba oceny znaczenia ICT jako technologii ogólnego zastosowania (ang. General Purpose Technology- GPT) poprzez analizę zmian TFP w sektorach użytkujących ICT. Badania przeprowadzono z wykorzystaniem bazy danych EUKLEMS.

Wyniki badań potwierdzają hipotezę o istotnym wpływie technologii informacyjno-komunikacyjnych na wzrost gospodarczy i produktywność pracy krajów członkowskich UE. Wskazują także na kluczowe znaczenie zmian TFP w sektorach użytkujących ICT.

Author: *Izabela Młynarzewska-Borowiec Ph.D., Casimir Pulaski Radom University*

The role of information and communication technologies in economic growth process

The aim of the article is to investigate the impact of information and communication technologies (ICT) on EU's economic growth in the selected EU member states. ICT contribution economic growth connected with ICT capital accumulation and TFP growth in ICT producing sectors was studied at macro level with the use of the growth accounting approach. The industry-level study was the attempt to assess the importance of ICT as the General Purposed Technology (GPT) through the analysis of the changes in TFP in ICT- using sectors. The research was carried out with the use of the EUKLEMS database.

The obtained results confirm the hypothesis about the significant impact of ICT on EU's economic growth and labour productivity. They also point to the key importance of TFP changes in ICT- intensive sectors..

Autorzy: *Prof. Hussam Musa, Matej Bel University in Banská Bystrica*

Prof. Zdenka Musová, Matej Bel University in Banská Bystrica

Zasady ładu korporacyjnego i zrównoważony biznes w firmach

Coraz więcej organizacji integruje zrównoważony rozwój ze swoimi strategiami biznesowymi, zdając sobie sprawę, że mogą robić dobrze, czyniąc dobro. W niedawnej ankiecie Ernst and Young 36 procent respondentów stwierdziło, że ich firmy wprowadziły formalny system zarządzania zrównoważonym rozwojem ESG. Wielu inwestorów wykorzystuje obecnie wskaźniki środowiskowe, społeczne i dotyczące ładu korporacyjnego (ESG) do analizy etycznego wpływu organizacji i jej praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju. Inwestorzy badają takie czynniki, jak ślad węglowy firmy, zużycie wody, wysiłki na rzecz rozwoju społeczności i różnorodność zarządu. W biznesie zrównoważony rozwój odnosi się do prowadzenia działalności bez negatywnego wpływu na środowisko, społeczność lub społeczeństwo. Celem zrównoważonej strategii biznesowej jest wywarcie pozytywnego wpływu na co najmniej jeden z tych obszarów. Gdy firmy nie przyjmują na siebie odpowiedzialności, może dojść do sytuacji odwrotnej, prowadzącej do degradacji środowiska, nierówności i niesprawiedliwości społecznej. Zrównoważone firmy biorą pod uwagę szeroki wachlarz czynników środowiskowych, ekonomicznych i społecznych przy podejmowaniu decyzji biznesowych. Monitorują wpływ swoich działań, aby zapewnić, że krótkoterminowe zyski nie zamieniają się w długoterminowe zobowiązania.

Authors: *Prof. Hussam Musa, Matej Bel University in Banská Bystrica*
Prof. Zdenka Musová, Matej Bel University in Banská Bystrica

Corporate Governance principles and sustainable business in companies

A growing number of organizations are integrating sustainability into their business strategies realizing they can do well by doing good. In a recent Ernst and Young survey, 36 percent of respondents said their companies have a formal governance of sustainability ESG in place. Several investors today use environmental, social, and governance (ESG) metrics to analyse an organization's ethical impact and sustainability practices. Investors examine factors such as a company's carbon footprint, water usage, community development efforts, and board diversity. In business, sustainability refers to doing business without negatively impacting the environment, community, or society. The goal of a sustainable business strategy is to make a positive impact on at least one of those areas. When companies fail to assume responsibility, the opposite can happen, leading to issues like environmental degradation, inequality, and social injustice. Sustainable companies consider a wide array of environmental, economic, and social factors when making business decisions. They monitor the impact of their operations to ensure that short-term profits don't turn into long-term liabilities.

Autor: Dr Konrad Niziołek, Politechnika Łódzka

Czynniki społeczne i demograficzne w kształtowaniu postrzegania pracy jako źródła zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa: badanie dorosłych Europejczyków

Idea zrównoważonego rozwoju opiera się na modelu trójfilarowym i jest rozpatrywana w wymiarze środowiskowym, gospodarczym i społecznym. Wśród nich ważne miejsce zajmuje ochrona praw pracowniczych i promocja bezpiecznego środowiska pracy. Pojęcie pracy zrównoważonej definiuje się jako pracę, którą pracownicy mogą wykonywać przez dłuższy okres czasu bez narażania zdrowia fizycznego i/lub psychicznego. Ochrona pracowników wiąże się z tworzeniem poczucia bezpieczeństwa i komfortu w miejscu pracy bez obawy o zagrożenia i ryzyko, które mogą wystąpić podczas wykonywanych zadań. Praca jest nieodłączną częścią życia człowieka, ponieważ dorośli spędzają w niej większość swojego życia. Jako taki powinien być źródłem satysfakcji i zadowolenia oraz stwarzać możliwości rozwoju zawodowego. Niestety, w wielu przypadkach praca staje się źródłem niezadowolenia i frustracji. Niezależnie od środowiska pracy, które w mniejszym lub większym stopniu może charakteryzować się pewnym stopniem szkodliwości na skutek narażenia na zagrożenia, subiektywna ocena pracy jako źródła zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa jest ważnym głosem w dyskusji naukowej w nauki społeczne.

Głównym celem artykułu jest ocena wpływu wybranych czynników społecznych i demograficznych na postrzeganie przez dorosłych mieszkańców Europy swojej pracy jako źródła ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa.

Author: Konrad Niziolek Ph.D., Lodz University of Technology

Social and Demographic Factors in Shaping the Perception of Work as a Source of Health and Safety Risks: a Study on Adult Europeans

The idea of sustainable development is based on a three-pillar model and is considered in environmental, economic and social dimensions. Among these, the protection of labour rights and the promotion of a safe working environment occupy an important place. The concept of sustainable work is defined as work that employees can do for a longer period of time without compromising their physical and/or mental health. Protecting workers is related to creating a sense of safety and comfort in the workplace without worrying about hazards and risks that may occur during the tasks performed. Work is an inherent part of an individual's life, as adults spend most of their lives at work. As such, it should be a source of satisfaction and contentment, providing opportunities for fostering professional development. Unfortunately, in many cases, work becomes a source of dissatisfaction and frustration. Regardless of the work environment, which may be characterised to a greater or lesser extent by a certain degree of harm resulting from exposure to hazards, the subjective assessment of work as a source of health and safety risks is an important voice in the scientific discussion in the social sciences .

The main objective of this article is to assess the impact of selected social and demographic factors on the perception of adult European residents of their work as a source of health and safety risk.

Autor: *Dr Valeriya Ohorodnyk, Uzhgorod National University*

ZBI - Potężne Narzędzie Rozwoju Kraju

Zakłócenia dostępu do zagranicznych źródeł inwestycji (zwłaszcza w wyniku egzogenicznych szoków pandemii, wojny na Ukrainie i potrójnego kryzysu żywnościowego, paliwowego i finansowego) wymagają uwagi wobec "jakości" zasobów inwestycyjnych, wzmocnienia instytucji inwestycyjnych, mobilizacji, przede wszystkim bezpośrednich inwestycji oraz zwiększenia roli państwa nie tylko jako regulatora procesu inwestycyjnego, ale także jako uczestnika. Skuteczność metod przyciągania i mobilizacji zagranicznych zasobów inwestycyjnych zależy nie tylko od rozwiązania pilnych problemów infrastrukturalnych, społecznych i ekologicznych, ale także od możliwości strukturalnej przebudowy gospodarki kraju.

Author: *Valeriya Ohorodnyk Ph.D., Uzhgorod National University*

FDI - a Powerful Tool for Country Development

Complications in accessing foreign investment sources (particularly due to exogenous shocks from the pandemic, the war in Ukraine, and the triple crisis of food, fuel, and finance) require attention to the "quality" of investment resources, strengthening investment institutions, mobilization, primarily of direct investments, and enhancing the role of the state not only as a regulator of the investment process but also as a participant. The effectiveness of methods for attracting and mobilizing foreign investment resources depends not only on solving urgent infrastructural, social, and environmental problems but also on the possibility of structurally transforming the country's economy.

Autor: Dr hab. Michał Pietrzak, prof. PG, Politechnika Gdańska

Ocena rozwoju gospodarczego na poziomie regionalnym za pomocą modelu ilorazu potencjału

Do oceny poziomu rozwoju makroregionów stosowany jest powszechnie w badaniach ekonomicznych model potencjału. Model ten pozwala na określenie rozwoju poszczególnych makroregionów poprzez wyznaczenie ich potencjału ekonomicznego. Kolejną propozycję w literaturze stanowi model ilorazu potencjału, który pozwala na analizę na poziomie regionalnym. Model ilorazu potencjału wyznaczany jest jako stosunek wartości wynikających z modelu potencjału dochodu do wartości modelu potencjału ludności. W związku z tym w artykule przedstawiono próbę zastosowania modelu ilorazu potencjału do oceny poziomu rozwoju na poziomie gmin. Zaprezentowane zostaną wyniki empirycznego badania rozwoju regionalnego gmin województwa Kujawsko-Pomorskiego, gdzie w procedurze wyznaczania ilorazu potencjału zastosowano oprócz odległości fizycznej, również odległość ekonomiczną.

Author: Prof. Michał Pietrzak, Gdańsk University of Technology

Assessing economic development at the regional level using the potential quotient model

To assess the level of development of macroregions, the potential model is commonly used in economic research. This model makes it possible to determine the development of individual macroregions by determining their economic potential. Another proposal in the literature is the potential quotient model, which allows analysis at the regional level. The potential quotient model is determined as the ratio of the values resulting from the income potential model to the values of the population potential model. Accordingly, the article presents an attempt to apply the potential quotient model to assess the level of development at the municipal level. The results of an empirical study of the regional development of the municipalities of the Kuyavian-Pomeranian region will be presented, where in the procedure of determining the potential quotient, in addition to physical distance, economic distance was used.

Autor: *Dr hab. Mariusz Jan Radło, prof. SGH, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie*

Od niskiego do wysokiego dochodu i z powrotem. Odkrywanie i pokonywanie pułapek na trajektorii rozwoju gospodarczego

W naszym opracowaniu skupiliśmy się na analizie pułapek rozwojowych występujących na różnych etapach rozwoju gospodarczego. Wskazujemy, że na niskim poziomie dochodów kluczowe wyzwania wiążą się z niedostateczną akumulacją zasobów, słabościami instytucjonalnymi oraz problemami społecznymi i geograficznymi. Z kolei pułapka średniego dochodu objawia się trudnościami w transformacji gospodarczej, stagnacją produktywności i słabościami strukturalnymi. W przypadku krajów o wysokich dochodach natrafiliśmy na wyzwania związane ze stagnacją innowacyjności oraz problemami demograficznymi i środowiskowymi. W naszej pracy podkreśliśmy potrzebę wdrażania zróżnicowanych strategii rozwojowych, dostosowanych do konkretnej fazy rozwoju gospodarczego danego kraju. Zwróciliśmy uwagę na znaczenie budowania silnych instytucji, rozwijania infrastruktury oraz kapitału ludzkiego w krajach o niskim dochodzie, zwiększania produktywności i inwestowania w innowacje w gospodarkach średniego dochodu, a także na poszukiwanie nowych ścieżek wzrostu i adaptację do zmieniających się warunków w krajach wysokich dochodów.

Author: *Prof. Mariusz Jan Radło, SGH Warsaw School of Economics*

From Low to High Income and Back Again: Discovering and Overcoming Traps on the Economic Development Trajectory

In our study, we focused on analyzing developmental traps at various stages of economic development. We found that at the low-income level, the primary challenges are related to inadequate resource accumulation, weak institutions, and social and geographical problems. The middle-income trap manifests through difficulties in economic transformation, productivity stagnation, and structural weaknesses. For high-income countries, we encountered challenges in innovation stagnation, and demographic and environmental issues. In our work, we emphasized the need for implementing diversified developmental strategies, tailored to the specific stage of a country's economic development. We highlighted the importance of building strong institutions, developing infrastructure, and improving human capital in low-income countries; enhancing productivity and investing in innovations in middle-income economies; and seeking new growth pathways and adapting to changing conditions in high-income countries.

Autor: *Mgr Krzysztof Rajtarski, Uniwersytet w Białymstoku*

Podaż pieniądza a nierówności dochodowe na przykładzie Stanów Zjednoczonych w latach 1959-2019

W 1971 roku, decyzją ówczesnie urzędującego prezydenta Stanów Zjednoczonych, została zawieszona wymienialność dolara na złoto. Otworzyło to szerokie pole bankom centralnym do znaczącego zwiększania podaży pieniądza. Jednocześnie od końca lat 70-tych obserwuje się znaczący oraz systematyczny wzrost nierówności dochodowych. Celem artykułu jest sprawdzenie, czy istnieje związek między podażą pieniądza a nierównościami dochodowymi. Autor wykorzystuje analizę literatury oraz wnioskowanie dedukcyjne do ustalenia teoretycznego związku między badanymi zmiennymi. Okazuje się, że wzrost podaży pieniądza może przyczynić się do wzrostu nierówności dochodowych poprzez: efekt Cantillona, niedoskonały rynek kredytowy oraz inflację. Związek między podażą pieniądza a nierównościami dochodowymi został również zweryfikowany empirycznie na przykładzie gospodarki Stanów Zjednoczonych w latach 1959-2019. Przy wykorzystaniu regresji (zarówno liniowej jak i nieliniowej) otrzymano modele ekonometryczne o bardzo wysokich wartościach współczynników determinacji. Umożliwia to stwierdzenie, iż związek podaży pieniądza z nierównościami dochodowymi jest silny w gospodarce Stanów Zjednoczonych.

Author: *Msc. Krzysztof Rajtarski, University of Bialystok*

Money supply and income inequality on the example of the United States in the years 1959-2019

In 1971, by decision of the then president of the United States, the convertibility of the dollar into gold was suspended. This opened up a wide scope for central banks to significantly increase the money supply. At the same time, since the end of the 1970s, a significant and systematic increase in income inequality has been observed. The aim of the article is to check whether there is a relationship between the money supply and income inequality. The author uses literature analysis and deductive reasoning to establish a theoretical relationship between the studied variables. It turns out that an increase in the money supply may contribute to an increase in income inequality through: the Cantillon effect, an imperfect credit market and inflation. The relationship between the money supply and income inequality has also been empirically verified using the example of the United States economy in the years 1959-2019. Using regression (both linear and non-linear), econometric models with very high values of determination coefficients were obtained. This allows us to conclude that the relationship between the money supply and income inequality is strong in the United States economy.

Autor: *Dr Konrad Rojek, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu*

Wpływ wolności gospodarczej na rozwój polskiego rynku ubezpieczeń non-life w latach 2004-2022

Celem artykułu jest ocena wpływu wybranych czynników wolności polskiej gospodarki na rozwój rynku ubezpieczeń non-life w latach 2004-2022. Dokonano analizy literatury przedmiotu, jak również wykorzystano metody statystyki opisowej oraz analizy ekonometrycznej, na potrzeby której skonstruowano syntetyczny wskaźnik rozwoju polskiego rynku ubezpieczeń non-life – opracowany za pomocą metody unitaryzacji zerowanej. Wykorzystano m.in. dane statystyczne uzyskane z baz danych oraz publikacji takich instytucji, jak Insurance Europe, Polska Izba Ubezpieczeń, OECD oraz Heritage Foundation (Index of Economic Freedom). Wykonane badania pokazują, iż pomimo pewnych okresów spowolnienia i regresji, polski rynek ubezpieczeń non-life charakteryzuje się trendem wzrostowym. Rozwój ten był determinowany w sposób istotny statystycznie, stymulując przez takie czynniki wolności gospodarczej, jak prawa własności, wolność rynku pracy oraz wolność monetarną.

Author: *Konrad Rojek Ph.D., Casimir Pulaski Radom University*

The impact of economic freedom on the development of the Polish non-life insurance market in 2004-2022

The aim of the article is to assess the impact of selected factors of freedom of the Polish economy on the development of the non-life insurance market in 2004-2022. The literature on the subject was analyzed and methods of descriptive statistics and econometric analysis were used, for which a synthetic indicator of the development of the Polish non-life insurance market was constructed - developed using the zeroed unitarization method. The following were used, among others: statistical data obtained from databases and publications of institutions such as Insurance Europe, Polish Chamber of Insurance, OECD and Heritage Foundation (Index of Economic Freedom). The research carried out shows that despite certain periods of slowdown and regression, the Polish non-life insurance market is characterized by an upward trend. This development was determined in a statistically significant way, stimulating by factors of economic freedom such as property rights, labor market freedom and monetary freedom.

Autor: *Dr Marzena Sobol, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu*

Polityka pieniężna NBP wobec kryzysu Covid-19 i kryzysu energetycznego 2022

Celem artykułu jest próba odpowiedzi na pytanie, czy polityka pieniężna realizowana przez NBP była skutecznym narzędziem przezwyciężania szoków wywołanych przez pandemię Covid-19 oraz kryzys energetyczny 2022 oraz jakie skutki wywarła ona na inne, oprócz inflacja, kluczowe wskaźniki i kategorie makroekonomiczne. Tematyka ta wydaje się szczególnie istotna, gdyż wywołane wspomnianymi kryzysami załamanie równowagi w większości gospodarek światowych, w tym gospodarki polskiej „zmusiło” rządy do podjęcia na niespotykaną dotąd skalę działań ratunkowych w postaci narzędzi polityki fiskalnej i dochodowej, w celu jej przywrócenia. Również banki centralne, do tej pory skoncentrowane przede wszystkim na stabilizowaniu cen na niskim poziomie musiały niejako porzucić ten cel na rzecz wspierania ożywienia gospodarczego. W przypadku NBP, to czasowe porzucenie głównego celu wywołało spore kontrowersje i stało się podstawą do formułowania zarzutów dotyczących złamania konstytucyjnego zakazu finansowania wydatków państwa i przyczynienia się tym samym do zwiększonego tempa wzrostu cen w Polsce.

Author: *Marzena Sobol Ph.D., Casimir Pulaski Radom University*

The Monetary Policy of the National Bank of Poland in the face of the Covid-19 Crisis and the Energy Crisis 2022

The aim of the article is to attempt to answer the question whether the monetary policy implemented by NBP was an effective tool for overcoming the shocks caused by the Covid-19 pandemic and the energy crisis 2022, as well as to examine its impact on key macroeconomic indicators and categories beyond inflation. This issue seems to be particularly important, because the equilibrium collapse caused by the mentioned crises in most global economies, including the Polish economy, "forced" governments to undertake unprecedented activities in the form of fiscal and income policy tools to restore it. Central banks, traditionally focused on maintaining low inflations, also had to somewhat abandon this objective in favour of supporting economic recovery. In the case of NBP this temporary abandonment of the main objective caused considerable controversy and became the basis for formulating allegations of violating the constitutional prohibition of financing of state expenditure, consequently contributing to an accelerated inflation in Poland.

Autorzy: *Dr hab. Agnieszka Stanimir, prof. UEW, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu*
Dr Klaudia Przybysz, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Szanse dla srebrnej gospodarki. Różnice między krajami UE w postawach konsumenckich seniorów

Globalne starzenie się społeczeństw powoduje, że rosnąca grupa społeczna jaką są seniorzy, znacząco wpływa na wiele aspektów życia gospodarczego. Najbardziej oczywistym wydaje się być ich wpływ na przeobrażenia systemów opieki zdrowotnej, jednak potrzeba dostosowania produktów i usług na każdym rynku do wymagań tej rosnącej i bardzo zróżnicowanej grupy konsumentów wydaje się być kwestią równie ważną. Należy również podkreślić, że pominięcie tej grupy społecznej w jakichkolwiek działaniach społeczno-politycznych może wpłynąć na wyniki wyborów parlamentarnych lub samorządowych, gdyż jak pokazują statystyki, są oni grupą aktywnie uczestniczącą w wyborach (np. według badania OKO.Press z marca 2023, ponad 80% obywateli Polski w wieku 60+ zadeklarowało stuprocentową pewność, że wezmą udział w nadchodzących wyborach parlamentarnych). Obecni i przyszli seniorzy nie unikają zabierania głosu w sprawach dla nich ważnych. Ponadto będą stanowili coraz wyższy odsetek nabywców dóbr i usług a co za tym idzie, ich specyficzne potrzeby i wymagania muszą być zauważone i uwzględnione przez szeroko rozumianą gospodarkę. Rozwój srebrnej gospodarki oraz jego możliwe kierunki, w kontekście zróżnicowanych wymagań seniorów-konsumentów jest tematem niniejszego artykułu. Do wyodrębnienia segmentów srebrnego rynku zastosowano analizę skupień, dzięki czemu możliwe było określenie przyszłych kierunków rozwoju srebrnej gospodarki w poszczególnych regionach Unii Europejskiej.

Authors: *Prof. Agnieszka Stanimir, Wroclaw University of Economics and Business*
Klaudia Przybysz Ph.D., Wroclaw University of Economics and Business

Opportunities for the silver economy. Differences between EU countries in the consumer attitudes of seniors

The ageing of societies globally has resulted in seniors as a growing social group having a significant effect on many aspects of economic life. The most obvious impact is their influence on the transformation of healthcare systems, however of equal importance is the need to adapt products and services on all markets to the requirements of this growing and highly varied group of consumers. It should also be emphasised that disregarding this social group in any socio-political actions can affect the results of parliamentary and local elections. This is because statistics show that this group actively participates in elections (for example, according to an OKO.Press survey from March 2023, over 80% of Polish citizens aged 60+ declared with 100% certainty that they would take part in the upcoming parliamentary elections). Current and future seniors also do not hesitate to voice their concerns on issues that are important to them. What is more, they will become an increasing percentage of consumers of goods and services, and therefore their specific needs and requirements must be noted and taken into consideration in all spheres of the economy. The topic of this article is the possible directions of development of the silver economy in the context of the varied requirements of senior consumers. Cluster analysis was used to identify the various segments of the silver market, thanks to which it was possible to determine future directions of development of the silver economy in individual regions of the European Union.

Autor: *Dr hab. Viktoriia Stoika, prof. URad., Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego*

Wpływ wojny na rozwój sektora bankowego w Ukrainie

Artykuł poświęcony funkcjonowaniu sektora bankowego Ukrainy w okresie wojny. Analizie poddano kluczowe wskaźniki sektora bankowego, w szczególności liczbę instytucji bankowych oraz dynamikę aktywów i pasywów. Przeanalizowano najważniejsze wyniki finansowe sektora bankowego, czyli zysk i stratę netto, rentowność aktywów oraz kapitał. Utrzymanie efektywności operacyjnej i skuteczne działania Narodowego Banku Ukrainy pozwoliły sektorowi bankowemu dostosować się do warunków kryzysowych i osiągać zyski w stanie wojennym.

Author: *Prof. Viktoriia Stoika, Casimir Pulaski Radom University*

The impact of the war on banking in Ukraine

The article is devoted to the study of the operation of the banking system of Ukraine during the war period. The key indicators of the banking sector have been analyzed, in particular, the number of banking institutions and the dynamics of assets and liabilities. The key financial results of the banking sector, namely net profit and loss, return on assets and capital have been analyzed. It is revealed that maintenance of operational efficiency and effective measures taken by the National Bank of Ukraine allowed the banking sector to adapt to the crisis conditions and make a profit under martial law.

Autor: Prof. Turan Subasat, Mugla Sitki Kocman University

Globalne perspektywy rentowności sektora finansowego: Analiza największych instytucji w wybranych krajach

Niniejszy artykuł bada względne stopy zysku największych instytucji finansowych z wykorzystaniem rankingu Forbes Global 2000, który klasyfikuje największe firmy na świecie na podstawie czterech wskaźników: sprzedaży, zysków, aktywów i wartości rynkowej. Rozwijająca się literatura na temat finansjalizacji zakłada, że sektor finansowy dominuje nad i wykorzystuje sektor realny gospodarki, co skutkuje transferem wytworzonej wartości dodatkowej. Założenie to powinno przejawiać się w wyższych stopach zysku w spółkach finansowych w porównaniu ze stopami zysku przedsiębiorstw w pozostałych sektorach gospodarki. Podczas gdy wcześniejsze badania analizowały to twierdzenie głównie dla USA i Wielkiej Brytanii, niniejszy artykuł rozszerza tę analizę na większą liczbę krajów.

Author: Prof. Turan Subasat, Mugla Sitki Kocman University

Global Perspectives on Financial Sector Profitability: An Analysis of the Largest Institutions Across Countries

This paper explores the relative profit rates of the largest financial institutions by using the Forbes Global 2000 which ranks the largest companies in the world using four metrics: sales, profits, assets and market value. The expanding body of literature on financialization posits that the financial sector exerts dominance over and exploits the real sector, resulting in the transfer of surplus value. This assertion is expected to manifest in higher profit rates within financial companies compared to other sectors. While previous studies have examined this claim primarily in the USA and the UK, our paper extends this analysis to a broader range of countries.

Autorzy: *Dr hab. Magdalena Szyszko, prof. UWSB Merito, Uniwersytet WSB Merito w Poznaniu*
Dr Aleksandra Rutkowska, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
Dr Olena Motuzka, National Academy of Statistics, Accounting and Audit

Komunikacja banku centralnego w czasie wojny. Przypadek Narodowego Banku Ukrainy

Celem badania jest ocena i porównanie tonu komunikacji Narodowego Banku Ukrainy przez (2018 – styczeń 2022) i po (luty 2022 – czerwiec 2023) rosyjskiej inwazji. Ocenie podlegać będą posty publikowane poza podstawowymi kanałami komunikacji (Twitter) ze względu na rosnącą rolę social mediów w komunikacji banków centralnych kanałów alternatywnych do standardowych, takich jak raporty czy komunikaty komitetów monetarnych. W badaniu wykorzystano metody słownikowe wykorzystujące słowniki ogólne i specjalistyczne oraz metody oparte na uczeniu maszynowym i sztucznej inteligencji. Wielotorowość wykorzystanych podejść pozwala na zminimalizowanie wpływu jednej metody na szacunek tonu. Mimo różnic występujących między szacunkami wykonanymi na podstawie różnych metod wpływ inwazji na języki (dobór słów) i ton komunikacji nie pozostawia wątpliwości.

Authors: *Prof. Magdalena Szyszko, WSB Merito University Poznań*
Aleksandra Rutkowska Ph.D., Poznań University of Economics
and Business
Olena Motuzka Ph.D., National Academy of Statistics,
Accounting and Audit

Central bank communication during the war. The case of the National Bank of Ukraine

The aim of the study is to assess and compare the tone of communication of the National Bank of Ukraine before (2018 - January 2022) and after (February 2022 - June 2023) the Russian invasion. The evaluation will focus on posts published outside of the primary communication channels, such as Twitter, due to the growing role of social media in the communication of central banks as alternative channels to the standard ones, such as reports or monetary committee statements. The study used dictionary-based methods, utilizing general and domain-specific dictionaries, as well as methods based on machine learning and artificial intelligence. The use of multiple approaches minimizes the influence of one method on the tone estimation. Despite the differences in estimates obtained through different methods, the impact of the invasion on language (word choice) and communication tone is unequivocal.

Autor: *Prof. Vira Vartsaba, Uzhgorod National University*

Cyfrowa transformacja sektora finansowego Ukrainy

Transformacja cyfrowa jest wymogiem efektywnego funkcjonowania sektora finansowego gospodarki we współczesnych warunkach. Zapewnienie wygody, szybkości i bezpieczeństwa transakcji finansowych wymaga wprowadzenia technologii Przemysłu 4.0. Zaawansowane technologie zwiększają efektywność podmiotów gospodarczych poprzez optymalizację procesów biznesowych, przepływów finansowych, spełnianie nowych wymagań klientów.

Author: *Prof. Vira Vartsaba, Uzhgorod National University*

Digital transformation of the financial sector in Ukraine

Digital transformation is a requirement for the effective functioning of the financial sector of the economy in modern conditions. Ensuring the convenience, speed and safety of financial transactions necessitates the introduction of Industry 4.0 technologies. Advanced technologies increase the efficiency of business entities by optimizing business processes, financial flows, meeting new customer requests.

Autor: *Prof. Oksana Yoltukhovska, Uzhgorod National University*

Specyfika opodatkowania przedsiębiorstw na Ukrainie

System podatkowy na Ukrainie jest zmienny. Przepisy podatkowe są stale udoskonalane ze względu na wyzwania czasu. Nowoczesne warunki prowadzenia działalności gospodarczej – zarówno stan wojny, jak i aktywna integracja europejska kraju wymagają udoskonalenia podstawowych zasad i cech opodatkowania działalności gospodarczej. Stworzenie takich norm i procedur, które przyniosłyby maksymalny efekt zarówno na poziomie makroekonomicznym państwa, jak i dla przedsiębiorców, jest niezwykle potrzebne.

Author: *Prof. Oksana Yoltukhovska, Uzhgorod National University*

Peculiarities of taxation of enterprises in Ukraine

The tax system in Ukraine is variable. Tax legislation is constantly being improved due to the challenges of time. Modern business conditions - this is both a state of war and the active European integration of the country require improvement of the basic principles and features of taxation of business activities. The formation of such norms and procedures that would give the maximum effect both at the macroeconomic level of the state and for business owners is extremely necessary.

Autor: *Dr Beata Zagożdżon, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego*

Zrównoważona mobilność miejska

Zrównoważona mobilność miejska, ograniczenie emisyjności i poprawa samej mobilności mieszkańców są jednymi z celów europejskiej polityki klimatycznej – powszechnie określanej jako „Green Deal”. Dla realizacji tego celu główny nacisk został położony na transport publiczny, a zwłaszcza na transport kolejowy – najbardziej zrównoważony i przyjazny dla środowiska naturalnego. Kolej zapewnia wygodne i szybkie połączenie przedmieść i miast satelickich z centrum aglomeracji. Umożliwia przemieszczanie znacznych potoków podróżnych w sposób sprawny, bezpieczny oraz szybszy aniżeli samochód osobowy. Kolej powinna stanowić podstawę systemu transportowego miast, w szczególności aglomeracji.

W artykule przedstawiono syntetyczną charakterystykę rynku przewozów pasażerskich w Polsce w latach 2010-2022, z uwzględnieniem transportu prywatnego (samochodami osobowymi). Na tej podstawie określono zasadnicze cechy i trendy rynku oraz zwrócono uwagę na przesunięcie relacji międzygałęziowych na korzyść kolei. Następnie przeprowadzono analizę kolejowych przewozów miejskich i aglomeracyjnych. Zmiany w tym segmencie rynku pokazują rewitalizację kolei aglomeracyjnych, a w konsekwencji wzrost przewozów pasażerskich. Zjawiska te wpisują się w strategię zrównoważonej mobilności miejskiej.

Author: *Beata Zagożdżon Ph.D., Casimir Pulaski Radom University*

Sustainable urban mobility

Sustainable urban mobility, decarbonisation and improving the mobility of the population itself are among the objectives of European climate policy – commonly referred to as the 'Green Deal'. In order to achieve this goal, the main focus is on public transport, especially rail transport – the most sustainable and environmentally friendly mode. The railway provides a convenient and fast connection between the suburbs and satellite towns and the centre of the agglomeration. It enables large flows of travellers to be moved efficiently, safely and faster than by car. The railway should be the basis of the transport system of cities, especially agglomerations.

The article presents a synthetic characterisation of the passenger transport market in Poland between 2010 and 2022, taking into account private transport (passenger cars). On this basis, the essential features and trends of the market were identified and attention was paid to the shift in inter-industry relations in favour of rail. This was followed by an analysis of urban and agglomeration rail transport. Developments in this market segment show a revitalisation of agglomeration railways and a consequent increase in passenger transport. These phenomena are part of a sustainable urban mobility strategy.